

Poliiolehti

Suomen Polioliitto ry:n jäsenlehti

3/2018

Matkailu avartaa

Muutaman vuoden tauon jälkeen olen matkustanut näissä järjestöasioissa kotimaan rajojen ulkopuolelle. Ja taas kävi toteen se, että matkailu avartaa. Yhteenvetona voin sanoa, että ei asiat täällä meillä Suomessa ole sen huonommin kuin muuallakaan. Jotkut asiat ovat paremmin, jotkut sitten, jos nyt ei ihan huonommin, niin ainakin eri tavalla.

Uhkia rahoituksen taivaalla

Jos aloitetaan rahasta. Rahahan se ratkaisee monta asiaa, vaikkei niin saisi olla. Euroopan Polioliiton jäsenmaita 21 ja järjestöjä 31. Luonnollista on, että järjestöjen rahoitusmahdollisuudet tähän joukkoon mahtuu 31. Julkinen rahoitus merkittävässä määrin on Pohjoismaiden yksinoikeus.

Nyt siihen on tullut hälyttävä poikkeus. Norjan valtio on lakannut tukemasta budjettivoimavaroistaan useita vammaisjärjestöjä myös poliojärjestöä. Tilanne oli ilmeisesti tullut heille yllätyksenä ja toimenpiteet olivat vielä haussa. Ensimmäisenä he olivat tietysti supistaneet toimintaansa.

Kroatia, Tsekki, Bulgaria tai Englanti (oikeastaan koko Brittein saaret) muutaman mainitakseni eivät hurjimmassa unelmissaankaan osaa ajatella saavansa toiminnalleen mittavaa rahoitusta valtiolta, jos ollenkaan. Lipas- ja listakeräykset ja yksityiset lahjoitukset ovat rahoituksen perusta. Tuhannen euron vuosibudjetilla ei suuria juhlia järjestetä. Vapaaehtoisvoimin ja omalla rahalla järjestötoimintaa pyöritetään.

Polioliiton toiminnan rahoitusta suurimmalta osin STEA (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) ja jaettava raha saadaan Veikkauksen tuotoista. Uhkapeleillä? Kysyvät muut eurooppalaisen poliojärjestöt.

Niilläpä niin, vastaamme. Uhkana näen sen, että pikkuhiljaa hivuttamalla myös vammaisjärjestöjen rahoitusta vähennetään ja lopulta kuulemme, että hankkikaa rahoituksenne yksityisiltä, liike-elämästä tai omilla liiketoimilla. Aivan kuten naapurissamme Norjassa on suunta.

Niinpä kiitän jokaista STEA:n toimenpidettä, jolla avustettavien järjestöjen toimintaa tehdään läpinäkyvämmäksi ja todelliset tulokset esiin. Ei pidä antaa kenellekään syytä epäillä, että toiminnassamme olisi jotakin epämääräistä ja rahat valuisivat hallinnon taskuihin. Vaikkakin raportteja laatiessa aika ajoon iskeekin turnausväsymys.

Tieto jyrää luulon

Mutta palataanpa matkailun avartaviin vaikutuksiin. Tiesitkö, että Tanskassa hieronta ei kuulu kuntoutujien palveluvalikoimiin? Hieronnan jokainen ostaa itse yksityisiltä markkinoilta. Meillä kuntoutujat odottavat hierontaa niin avo- kuin laitokuntoutuksessakin. Enemmänkin keskustellaan, onko sitä riittävästi.

tävästi, ja eihän sitä palautteiden mukaan ole.

Eikä Tanskassa kuljetuksia juurikaan korvata, vaan itse matkat ja majoitukset kuntoutukseen maksellaan. Ruotsissa, jota monet pitävät poliovammaisten kuntoutumisen ja hoidon huipumaana, Danderydin sairaalan kuntoutuslääkäreiden määrä on vähentynyt neljästä yhteen. Jäljellä oleva hoitaa 400 asiakasta vuosittain. Eipä siihen kovin moni polion sairastanut taida mahtua, kun toimitaan Tukholman alueella.

Että näin se ruoho aidan toisella puolella muuttuikin vihreämmästä keltaisempaan suuntaan, kun käy itse katsomassa ja kysymässä. Paperillahan kaikki sujuu.

Ihana esteettömyys

Mutta sai matkailu haikailemaan. Saksalaisen esteettömän hotellin laatu ja palvelut saivat haukkomaan henkeä. Sijainti järviolueella, ihan rannan tuntumassa, esteettömät asfaltoidut reitit... Joka kerta, kun avasin huoneeni oven, niin henkäisin ihastuksesta. Ei huone

eronnut mitenkään tavallisesta hotellihuoneesta. Muutoin kuin, että pesuallasta, vuodetta, vaatekaappia saattoi ohjailta sähköisesti eri korkeuksiin, wc:ssä muutoinkin kaikennäköisiä esteettömyyttä tukevia vimpaimia. Eniten ehkä innostuin oven avausmekanismista. Korttia vi-lauttamalla lukijalle, joka oven vieressä seinällä, sopivalla korkeudella myös pyörätuolista käsin, ovi aukesi itsestään hitaan arvokkaasti. Näin se voi olla helppoa. Ja mikä mukavinta: hotelli oli kuin mikä tahansa hyvä tasoinen hotelli. Esteettömyys ei ole viihtyvyydestä tai esteettisyydestä pois.

Ainut mikä harmitti oli liian pieni televisioruutu. En millään erottanut jalkapalloa, kun yritin katsoa MM-kisoja ennen nukkumaan menoa. Hyvä niin toisaalta. Ihan täydellistä ei olekaan. Eikä sillä telkkarin katsomisella ollut mitään tekemistä matkan oikeiden tavoitteiden kannalta.

Voisin vielä kertoa lentoasemien tylsyydestä, pitkistä jonoista, epämiellyttävistä tuoleista, kuumuudesta, mukavista kohtaamisista ja osallistujien sitkeydestä ja kiitollisuudesta pienestäkin mahdollisuudesta jakaa tietoa ja olla vertaisten joukossa. Mutta niistä joku toinen kerta.

Nyt muiden töiden kimpuun. Jospa Poliolehti saavuttaisi lukijansa tällä kertaa ilman sen suurempaa hässäkkää.

Voikaa hyvin.

Birgitta Oksa
päätoimittaja

Kannen kuva AK

Poliolehti

Julkaisija:

Suomen Polioliitto ry

Päätoimittaja:

Birgitta Oksa

Toimitus:

Kumpulantie 1 A 8 krs.
00520 Helsinki

puh. 09 - 686 0990
fax 09 - 6860 9960

sähköposti:

birgitta.oksa@polioliitto.com

Lehti ilmestyy

4 kertaa vuodessa

Ilmoitusmyynti

Raija Nissinen

puh. 040 - 7222 442

Mainosilmoitusaineistot

studio@akarjalainen.net

Taitto

Antero Karjalainen

Paino

Arkmedia Oy

ISSN 1237-2781

Toimitus ei vastaa tilaamatta lähetetystä aineistoista.

Sisältö

Pääkirjoitus

2

Meirän sakille

5

Muuta

Kenelle poliorokote?

4

Euroopan Polioliiton vuosikokous – polion myöhäisireet on saatava tunnetuiksi

6

Erikoissairaala polion ja onnettomuuksien vammauttamille

8

Peter Bauer: polion myöhäisireiden kivunlievitys on saatava kuntoon

11

Järjestöt rakentamassa Uudenmaan sote-palvelu strategiaa

12

Retkeilyä ja koeajoa

13

Poliolehden syysruudukko

30

Saara Mäkelä : Poliosta huolimatta minulla on ollut rikas elämä

32

Seniorihissit – helpotusta liikuntarajoitteisen elämään

37

Uutisia...

Hyvinvointimessut

10

Vuosikalenterin 2019

10

Poliosta uutisointi 2018

15

Loma Kankaanpäässä

26

Loma- ja kuntoutusmatka Pärnussa

28

Kuntoutusta

Avokuntoutukset syksyllä 2018

10

Passiivinen liikunta

14

Heku-kursilla Turun Ruissalossa kuntoutusta

17

Osastoissa ...

Päivä saaristossa

18

Teatteria ja apteekkimuseota

20

Savolaisten kesäretki

22

Tampereen osaston kesäkuulumisia

23

Jäsentapaaminen Jatulissa 14.09.2018

24

Markkulassa jälleen

25

Järjestöt tiedottaa

Rauman vinkkelit

16

Poliohuollon puolelta

29

Osastoissa tapahtuu

34

Muistoissamme Olavi Markus

38

Kalle Könkkölä

39

Kenelle poliorokote?

Poliorokote kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan ja on maksuton kaikille. Yleensä poliosuojan saa osana viitosrokotussarjaa, DTaP-IPV-Hib.

Pelkkää yksittäistä poliorokotetta, IPV, suositellaan lapsille ja aikuisille, joilla on kurkkumätä- ja jäykkäkouristusuoja, mutta joiden poliosuoja on jäänyt vajaaksi tai puuttuu kokonaan henkilöille, joilla poliosuoja on jäänyt vajaaksi tai puuttuu kokonaan ja joille ei voida antaa yhdistelmävalmistetta tehosterokotteena henkilöille, jotka matkustavat maahan, jossa esiintyy poliota tehosterokotteena henkilöille, jotka tulevat Suomeen oleskeltuaan yli neljä viikkoa maassa, jossa poliota esiintyy yli neljä viikkoa polioriskimaassa oleskeleiden henkilöiden lähipiirille.

Poliorokote

Kansallisessa rokotusohjelmassa käytetään Imovax Polio -rokotetta.

Rokote ei sisällä eläviä taudinaiheuttajia.

Vaikuttavana aineena on kolmenlaisia kokonaisia, tapettuja poliovirusia.

Apuaineena on sokeria, suoloja, aminohappoja, vitamiineja ja puhdistettua vettä.

Rokotteessa ei ole tehosteaineita

Rokote sisältää pienen määrän fenoksisietanolia säilytysaineena.

Rokotteessa on erittäin pieniä jäämiä formaldehydiä.

Taudinaiheuttamiskykyinen poliovirus voi kiertää väestössä pitkäänkin aiheuttamatta halvausoireista tautia. Koska pistettävä, ei-elävä poliorokote ei suojaa elimistöä tehokkaasti poliovirusstartunnaalta, rokotettu voi levittää poliovirusta, vaikka on itse suojassa halvausoireiselta taudilta.

Suomessa ei tällä hetkellä ole käytössä elävää heikennettyä suun kautta otettavaa poliorokotetta (OPV).

Poliorokotteella on useita hyötyjä

Poliorokotukset antavat hyvän suojan halvausoireista tautia vastaan. Kattavia rokotuksia tarvitaan joka puolella maailmaa niin kauan kuin poliota jossain esiintyy.

Vuonna 1988 käynnistyneen Maailman terveysjärjestön (WHO) johtaman maailman-

laajuisen polionhävitysohjelman ja laajamittaisten poliorokotusten ansiosta villi poliovirus ja sen aiheuttama halvausoireinen tauti on hävinnyt jo useimmista maista ja maanosista.

Suomen Polioliitto ry

Toimisto/Poliolehden toimitus:

Kumpulantie 1 A 8 krs., 00520 Helsinki

Puhelin: 09-6860 990

Sähköposti: birgitta.oksa@polioliitto.com

www-sivut: www.polioliitto.com

Pankki: Danske Bank FI40 8000 1570 4328 57

Polioinvalidit ry

Toimisto: Kumpulantie 1 A 8 krs.00520 Helsinki

Puhelin: 09-6860 990

Sähköposti: kirsti.paavola@polioliitto.com

www-sivut: www.polioliitto.com

Pankki: Danske Bank FI18 8000 1300 2228 75

SUOMEN POLIOHUOLTO ry

Toimisto: Kumpulantie 1 A 8 krs. 00520 Helsinki

Puhelin: 09-6860 990

Sähköposti: leo.hanninen@pp1.inet.fi

www-sivut: www.polioliitto.com

Pankki: Danske Bank FI25 8000 1700 2872 21

Mitä haittaa poliorokotteesta voi olla?

Suomessa käytössä olevat poliorokotteet eivät sisällä eläviä taudinaiheuttajia. Niistä ei voi saada polio-oireita.

Tavallisin haittavaikutus on paikallisreaktio. Myös kuumetta, muita ohimeneviä yleisoireita ja ihottumaa voi ilmetä. Nämä oireet alkavat yleensä parin vuorokauden sisällä rokotamisesta ja kestävät muutamia vuorokausia. Paikallisoireet eivät estä jatkorokotuksia. Myöskään iho-reaktiot eivät useimmiten estä jatkorokotuksia.

Pistosalueen paikallisoireita, särkyjä ja kuumetta voi hoitaa kuume- ja kipulääkkeillä.

Lähde: THL

"Tunnollisena kuntalaisena aloin myös itse etsiä kuljetuspalvelujen säästökohteita", vastasi Juhani kysyttäessä mitä ihmettä tässä oikein tapahtuu? (Valokuva Petri Kapanen, Kurikka).

konsultilla on VPL:n kuljetuksista. En ole saanut vastausta.

Tarkistin konsultin taustatietoja julkisista lähteistä. Niissä todettiin konsulttiyhtiön perustetun 11/2017. Sitten kysyin asiaa suoraan konsultilta Vammaisneuvoston kokouksessa. Millainen kokemus hänellä on VPL:n ja vammaisten liikkumisesta? Konsultti totesi ihan tyyneesti, että ei mitään.

Parin päivän kuluttua sain kiukkuisen sähköpostin konsultin valinnan suorittaneelta korkealta virkamieheltä. Hän ohjeisti minua, että en saa kysyä sellaista asiaa suoraan, vaan jos on jotain kysyttävää, pitää tehdä kirjallinen kysymys Kuntayhtymän johtokunnalle, joka kokoontuu kuukauden välein. Kova- ja harvapäinen kun olen, niin olen hukannut jo koko sähköpostiohjeen. Tämä on vain hyvä esimerkki siitä, miten kuntatasolla voidaan päätöksenteko toteuttaa lopulta niin, että kukaan ei vastaa mistään.

Kun edellisessä lehdesämme kirjoitin ongelmista kuntatasolla, niin nimesin sinne kuljetuspalvelut.

Kurikassa koko järjestelmä lähti liikkeelle siitä, että suuressa viisaudessaan kaupunginhallitus antoi ohjeen sosiaalitoimelle, että kuljetuspalvelujen kustannuksia on alennettava 20 % eli noin 200.000 euroa. Koko kunnan säästöavoitteeksi oli asetettu noin 3 %. Eli vammaiset pantiin eniten kärsimään.

Konsultti konsultoi

Tavoitteen saavuttamiseksi kaupunki päätti antaa virkamiehelle oikeuden järjestää konsultista tarjouskilpailun. Halvin tietenkin otettiin ja samalla hehkutettiin konsultin erinomaisuutta ja pitkää kokemusta kaikenlaisessa kuljetus- ja liikku- mispalveluissa. Kysyin virkamieheltä, minkälainen kokemus

Kokousyleisöä jäi ihmetyttämään konsultin lausuma, että perustuslain 6 pykälän sekä YK:n Vammaissovituksen mukaan liikunnallisesti tasa-arvoisia ovat pyörätuolin käyttäjä ja kahdella kyynärsauvalla liikkuva henkilö, joten heidät tulee asettaa siten samaan tasearvoiseen asemaan liikkumisen suhteen. Samaa mieltä on myös kuntayhtymän johtokunta.

Olemme vain siirrettäviä kappaleita

Vammaisneuvoston kokous meni rattoisasti riidellen. Konsulttimme totesi johtokunnan hyväksyneen, että ns. taksin keskustelujärjestelmä otetaan

käyttöön sen takia, että kaupunki saa käyttöönsä tarvitsemansa **tilastointi- raportointi- ja järjestelmätiedot**. Ihan hyvä kaupungille, mutta vammaisen unohdettiin kokonaan. He ovat vain kappaleita, joita tulee siirtää mahdollisimman edullisesti paikasta A paikkaan B ja hakea pois, jos löytyy autoa sen suoritukseen. Moitittiin kymmenen minuutin pysähdysaikaa, koska se rankaisee nimenomaan vaikeavammaisia siten, että kun vaikeavammaisen ei ehdi edes kymmenessä minuutissa taksista ulos pankki- tai apteekkipalveluja toteuttamaan, niin häntä rangastaan ottamalla lisämatka ja siitä asianmukaiset lisäkorvaukset.

Kokousyleisöä jäi ihmetyttämään konsultin lausuma, että perustuslain 6 pykälän sekä YK:n Vammaissovituksen mukaan liikunnallisesti tasa-arvoisia ovat pyörätuolin käyttäjä ja kahdella kyynärsauvalla liikkuva henkilö, joten heidät tulee asettaa siten samaan tasearvoiseen asemaan liikkumisen suhteen. Samaa mieltä on myös kuntayhtymän johtokunta.

"Yhteisesti sovittua"

Toinen ongelmapaketti on edelleen tuleva sotepaketti. En-

nen olen ollut sen ehdoton kannattaja. Nyt alkaa usko hiipua sen sopivuudesta meille vammaisille.

Tänä keväänä olivat alueelliset tahot, 10 - 15 yhteenliittymää käsitelleet yhteisesti mm. kuljetuspalveluasiat sekä hoitotarvikeasiat. Molemmista tuotiin yhteinen päätös kuntatasolle, josta ei sallita kuntakohtaista poikkeamaa.

On tietenkin hyvä asia, että alueellisesti toimintapäätökset ovat samansuuntaisia, mutta huono asia, kun päätös on huono ja sortaa heikkoja. Sitä ei muuteta mitenkään.

Parannusyrityksiin vain todetaan, että alueellisesti on yhteisesti sovittu näin.

Sote-lakiin liittyvä, valinnanvapaus, on vielä epäselvä. Ne, joilla on valinnanvapaus työnsä tai paksun lompakkonsa puolesta, vastustavat sitä, että valinnanvapaus ulotettaisiin niin, että se koskisi kaikkia. Jälleen heikompiosaiset kärsii.

Kaikesta huolimatta oikein hyvää ja kaunista syksyä.

Jussi

Euroopan Poliunionin vuosikokous – polion myöhäisoireet on saatava tunnetuiksi

Kokouksessa toiminnanjohtajamme sai erikoistehtävän ja pyynnön toimia virallisena valokuvaajana ja minä tunnettuna äänenkäyttäjänä kokosin porukkaa yhteen kuvauksia varten. Toivottavasti kuvista tuli hyviä ja tulihan taatusti!

Euroopan Poliunionin (EPU) varsinainen kokous pidettiin 15.-17. kesäkuuta 2018 Rheinsburgissa, Saksassa. Kokouksessa osallistujat toivoivat yhdessä löytävänsä ratkaisuja, joilla Euroopan polion sairastaneet kaikki saisivat tarvitsemansa tiedon polion myöhäisoireista ja avun selviytymisensä tueksi. Euroopan Poliunioniin kuuluu tällä hetkellä 31 järjestöä 21 eri maasta. Kokouksessa oli edustajia 15 eri maasta.

Edellisen kerran Suomen Polioliitto oli osallistunut EPU:n kokoukseen ja sen tulevaan suunnitteluun ”paikan päällä” kolme vuotta sitten. Käytännön tehtäviin osal-

listumisen mahdollisuudet ovat erilaiset kuin niillä edustajilla, joiden kotimaat sijaitsevat keskellä Eurooppaa. Kukin osallistuja rahoittaa osallistumisensa itse tai edustamansa järjestön rahoituksella.

Sitäkin tärkeämpää on se, että pääsemme vuosikokouksiin kertomaan meidän käsityksemme hyvän, oikeudenmukaisen ja tuloksia tuottavan poliotyön merkityksestä ja keinoista. Sanoisinpa vielä, että meidän rahoittajamme ministeriön taholta myös edellyttää kansainvälistä verkostoitumista. Kiitos kuuluu myös Polioliiton hallitukselle, että tämä taas huomioitiin.

Matka Euroopan laidalta

Perjantaina 16. kesäkuuta alkoi matkani Oulunsalon lentokentältä, tällä kertaa aivan sopivalla aamulennolla ja lämpöisessä säässä. Helsingin lentokentällä tapasimme Birgitan kanssa ja

lento Berliiniin Tegelin kentälle kesti vain pari tuntia.

Siellä meidän oli määrä odotella hakijoita yli kolme tuntia, koska hotelli keräsi eri lennoilta tulevat osallistujat invakuljetukseen. Lähdimme siksi mukavan ruokaravintolan etsintään, kunnes Birgitta kuuli keskellä kaikkea kovaa melua jotain kuuluksesta ehkä meitä koskevaa, ja olikin oikeassa! Pääsimme heti kyytiin, jossa yhdessä kanssamme matkusti sveitsiläinen EPU:n hallituksen jäsen ja hyvä tuttumme Erika Gehrig kohti Rheinsburgia. Siinä saimme jutella EPU:n, Sveitsin ja Suomen kuulumiset kahden ja puolen tunnin aikana.

Saavuimme nälkäisinä täysin esteettömään lomahotelliin, ja heti etsimään lähiympäristöstä ruokaa. Löytyi lihasoppaa ja patonkia. Nälkä lähti, ruokahalu ei. Onneksi illalla kaikki hotelliin saapuneet kokousedustajat

kokoontuivat ruokailemaan, ja mikä tärkeintä keskustelemaan tulevista asioista. Oli toki rasittavaa, mutta äärettömän mielenkiintoista keskustella sekä englanniksi että saksaksi kuuluisia yhdistystoiminnasta. Välillä puhuimme perhekuulumisiakin, sillä monista on vuosien kuluessa tullut ystäviäkin. Unta ei tarvinnut houkuttaa kolme minuuttia kauempaa.

Kokouksessa puhuttivat rahoitus ja tavoitteet

Lauantaiaamuna kokous aloitettiin jakamalla tulkkauslaitteet niille tarvitsevilla. Saksaksi, englanniksi ja italiaksi toimi tulkkaus, ei muilla kielillä. Italiaksi, sillä Italiasta oli saapunut bussilinen polivammaisia, lääkäreitä ja heidän perheenjäseniään. He viettivät samalla viikon loman Berliinin alueella. Viralliset edustajat hoitivat omat työnsä, mutta muu porukka sai seurata kokousta ja heillä oli täysin oma

ohjelmansa muutoin. Saman tyyppistä vastaavaa voisimme me suomalaisetkin jonkin kerran toteuttaa.

Uusi EPU:n puheenjohtaja, tanskalainen Gurli Nilsen toivotti kaikki osallistujat tervetulleeksi. Tervetuliaispuheessaan hän painotti yhteistyön ja tiedonjaon merkitystä.

- Tärkeämpää kuin koskaan olisi saada eri maiden viranomaiset ja terveydenhuollon henkilökunnat hyväksymään ja tunnistamaan polion jälkitila ja polion myöhäisoireet.

Erityisen huolissaan Nilsen oli entisen Itä-Euroopan maiden kuten Bulgaria, Kroatia, Tsekki jne. polion sairastaneista.

- Kuka pitää heistä huolta ja kuinka me voisimme heitä auttaa? hän kysyi ja korosti EPU:n roolia paitsi edunvalvonnassa myös siinä, että se tarjoaa mahdollisuuden tavata toisiamme, oppia ja jakaa kokemuksia.

Saksan suurimman polioyhdistyksen puheenjohtaja Paul Neuhäus toivotti osallistujat isäntämaan puolesta tervetulleeksi Saksaan ja kokouspaikkaamme, joka on yksi Saksan suosituimpia kesälomapaikkoja.

Raha-asiat käytiin omalla kohdalla läpi. Hyväksyttiin menot asianmukaisesti ja luotiin suunnatut tulevaan rahankäyttöön. Talouden kannalta on tärkeää, että EPU:n tilaisuuksiin osallistutaan, sillä se tuo tarvittavaa näkyvyyttä. Keskusteltiin myös mahdollisuudesta saada yksityishenkilöiltä rahoitusta.

Kyseessä olisi lähinnä brittiläinen rahoitusringittäin pyörivä rahoitusmuoto. Eri maissa on hyvinkin erilaisia tapoja hankkia rahaa. Raha-asioissa eri maiden käytännöt ja toimintamallit ovat niin erilaisia, että mielestäni parasta ottaa vain vinkit omaksi avuksi ainakin toistaiseksi.

Rahasta myös käytiin yleinen keskustelu ja rahastonhoitaja belgialainen Daniel Peltzer käytti pitkän puheenvuoron kertoen rahoituksen saamisen vaikeudesta ja rahoituksen aikatauluvaikeuksista, koska monien maiden omatkin yhdistykset saavat

Osallistujamaiden kovin erilaiset toimintaympäristöt mieltäytyivät kokouksen osallistujia.

tiedot itsekin melko myöhään. Näin he voivat päättää esim. osallistumisen EPU:n kokouksiin viime tipassa, joka vaikeuttaa mm. hotellivarauksia.

Vaikka Britannia on päättänyt erota EU:sta, pysyvät britit EPU:n jäseninä. Joudutaan kuitenkin mieltämään heidän asemaansa niin taloudellisesta kuin yhdistyslain näkökulmasta. Euroopan Polioliitto toimii Belgian lakien mukaan. Ne poikkeavat jonkin verran suomalaisesta yhdistyslaista, mutta eivät huolestuttavan paljon. Valvonta on ehkä jonkin verran väljempää kuin mihin olemme tottuneet. Eniten erot näkyvät juuri vuosikokous- ja ehdokasasettelujärjestelyissä.

Se, minkä EPU voi tehdä eri maiden hyväksi, on lausuntojen antaminen maiden omien tavoitteiden tukemiseksi. Esimerkiksi, jos meiltä lähtee ministeriöiden suuntaan polioon tai vammaisuuteen liittyvästä asiasta, ja perusteluna käytämme muissa maissa toteutettuja tapoja tai saatuja tuloksia, voimme pyytää tukilausunnon EPU:sta.

Unelmana Popcycle

EPU:n edellinen puheenjohtaja John McFarlane ei päässyt kokoukseen, mutta lähetti kokoukselle videotervehdyksen unelmastaan. Unelmalla on hauska nimi Popcycle ja John kutsuikin itseään Popcyclemieheksi. Hän kertoi videolla Irlannin bio- lääketieteellisen tiedeinstituut-

in, sairaalan ja kuntoutuksen yhteistyöstä: onnistumisista ja tuloksista. Kaikkien yhteinen tavoite on ollut parempi hoito ja parempi elämä ja siinä on jo jonkin verran onnistuttukin. Unelma on vieläkin suurempi. Popcycle-projektin tavoitteena on käynnistää kansainväliset nettisivut, joilla sekä asiantuntijat että polion sairastaneet itse voisivat käydä keskustelua, jakaa uusinta tutkimustietoa ja kokemuksia polioon liittyvistä asioista. Rahoituksen saamisesta tälle mittavalle projektille on hidastanut Irlannin rahanke- räyslainsäädäntö, mutta tähän John McFarlane toivoi saavansa ratkaisuja syksyyn mennessä. Nettisivuston kieliä olisivat ensivaiheessa englanti, saksa ja ranska. Toivottavasti kuulemme tästä hankkeesta myöhemmin lisää ja tarkemminkin.

Kivunhoitoa ja pohjoismaista yhteistyötä

Lounaan jälkeen kokous jatkui tohtori Peter Brauerin esitelmällä kivunhoidosta. Pidän sitä erittäin mielenkiintoisena, mutta siitä toisessa artikkelissa enemmän.

Kahvitaunon jälkeen jatkui keskustelu, jossa esiteltiin mahdollisia tulevia kokouspaikkoja kuten Turkin Alanyaa ja Espanjan Witoria Gasteizaa, joka on baskialueella aivan Pohjois-Espanjassa. Niiden mahdollinen ajankohta olisi kuitenkin 2020 tai myöhemmin. Seuraava 2019

kokous on kuitenkin päätetty pitää Lontoossa ensi vuoden juhannuksena. Sitä ennen jollain syksyllä pohjoismaiden poliojärjestöt aikovat pitää oman kokouksen Trelleborgissa Ruotsissa. Pidän tarpeellisena osallistumista tuohon työkokoukseen.

Yhteinen EPU:n tarjoama illallinen päätti virallisen kokouksemme. Koko aikana ei ollut avustajia esim. ravintolassa, mutta rauhallisella tavalla ja toisia auttaen porukka hoiti asiat, että kaikki olivat tyytyväisiä. Tällä työllä istuimme vähän kuin pohjoismaisessa kokouksessa tanskalaisia vastapäätä englantilaisten, ranskalaisten ja tsekkien seurassa. Keskustelu koski mm. yhteiskunnan toimia terveydenhuollossa eri maissa ja sen jälkeen monet alkoivat kertoa matkoistaan Suomessa. Suomen kielikin kuulosti heidän mielestään kauniilta ja pehmeältä ja ihme kyllä, olimme samaa mieltä.

Mitä jäi?

Myöhään illalla teimme vielä kävelylenkin rannan kautta kylän suuntaan. Kun olimme pakanneet laukut aamun kotiinpaluuta varten, oli aikaa hetki mieltä, mitä kertoisin lukijoille, ja sitten nukkumaan lempeään kesäyöhön.

Aamiaisen hotellilla, tuttuja ja ystäviä hyvästeltä ja bussissa kohti Tegelin kenttää. Tällä kertaa ehdimme syödäkin kovin ajankohtaista parsakeittoa ja tomaattikeittoa ja ostaa vähän tuliaisia.

Helsingissä Suomen delegaatio hajosi eri suuntiin kumpikin. Pääsin taas kotiin viimeisellä lennolla eli kotona koneen myöhästymisen vuoksi puoli kolme aamulla.

Mitä jäi tuliaisiksi? Me teemme täällä tärkeää työtä, me opimme uusia toimintatapoja tapaamalla toisten maiden edustajia ja me jaksamme tehdä sitä työtä toivottavasti entistä paremmin taas tämän jälkeen.

Teksti: Tuula Pukkila

Kuvat: Birgitta Oksa

Erikoissairaala polion ja onnettomuuksien vammauttamille

Allasosastolla on yksi allas. Veden lämpötila tuntui sopivan lämpöiseltä. Altaaseen pääsy näytti hankalalta.

Tanskalaisen poliojärjestön (PTU) ylpeydenaihe on polion ja onnettomuuksien vakavasti vammauttamia hoitava Erikoissairaala. Sairaala sijaistee lähellä Kööpenhaminaa Roedovressa, ja siellä annetaan vuosittain reilut 100.000 hoitoa. Sairaala palvelee pääasiassa pääkaupunkiseudun alueen asukkaita. Sairaallalla on pieni osasto myös Århusissa, joka vastaa muun kuin pääkaupunkiseudun alueen vastaavasta toiminnasta.

Syyskuun alussa Kööpenhaminassa pidetyn polioliöseminaarin yhteydessä asiantuntijoille ja muiden maiden polioliöjärjestöjen edustajille oli järjestetty mahdollisuus tutustua sairaalan toimintaan.

Roedovren erikoissairaallalla, kuten tanskalaiset sairaalaa kutsuvat, on sopimus Tanskan

Hyvinvarusteltu kuntosali toimii niin kuntosalina kuin vertaistuentukikohtanakin.

pääkaupunkiseudun terveydenhuollon kanssa

- Saamme vuosittain budjetin ja tiedon siitä, kuinka monta lähetteellä tulevaa asiakasta meidän velvoitetaan hoitamaan. Asiakkaitamme ovat polion sairastaneet ja onnettomuuksissa vakavasti vammautuneet. Lisäksi toimintaamme kuuluu Vammaisten autoilijoiden keskus. Keskuksessa testataan ajokykyä, apulaitteita jne, kertoi yhdistyk-

sen ja sairaalan johtaja Philip Rendorff.

- Vaikka yhdistyksemme hoitaa sairaalan toimintaa, toimii sairaala siis täysi itsenäisesti, eivätkä yhdistyksen jäsenet ole etusijalla eikä yhdistys rahoita sen enempää sairaalan toimintaa kuin kustanna jäsentensä kuntoutusta, korosti Rendorff useampaan kertaan.

Roedovren erikoissairaallalla on asiakkaita vuosittain 1250. Heistä 600 polion sairastaneita, 400

selkäydinvammaista ja loput lähinnä Vammaisten autoilijoiden keskuksen asiakkaista, jotka voivat olla myös muita kuin sairaalan perusasiakaskuntaan kuuluvia.

Lähetteellä ja itsemaksavana

Alueelliset sairaalat voivat lähettää kuntoutujan saamaan kuntoutusta ja tilannekartoituksen toimintakyvystä Erikoissairaalaan. Sairaala on siis osa julkisia terveyspalveluja ja toimii

läheisessä yhteistyössä alue- ja kunnallisten sairaaloiden kanssa. Lisäksi sairaalasta lähetetään kuntoutujat tarvittaessa muihin erikoissairaaloihin. Näin esimerkiksi, jos asiakkaalla ilmenee hengitys- tai nielemisongelmia.

Kuntoutujat ja potilaat tarvitsevat siis lähetteen omalta lääkäriltään tai sairaalalta hoitoon päästäkseen. Osa asiakkaista saa hoidolleen rahoituksen vakuutusyhtiöiltä. Useimmat polion sairastaneet asiakkaat tulevat kuntoutukseen omalla rahalla.

- Poliokuntoutujat voivat hakea kolmen viikon kuntoutusjaksoa kahden vuoden välein. Päiväkuntoutuksessa kuntosalilla ja allasosastolla voi käydä useamminkin omalla rahalla, kertoi fysioterapeutti Merete Bertelsen kierrettäessä sairaalan eri osastoilla.

Kuljetusta tai majoitusta ei kuntoutujille makseta kuin erityistapauksissa.

- Alueelliset erot kuljetus- tai majoituskustannusten korvaamisissa ovat suuret. Joskus myönnetään, yleensä ei. Jos asiakkaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, on asiakas yleensä onnettomuudessa vammautunut ja ensimmäisellä kuntoutusjaksoilla. Asiakas saa kutsun tekstiviestillä. Viesti kertoo, moneltako on oltava valmiina kuljetusta varten. Kannattaa varautua pitkäänkin odotusaikaan sekä kotona että sairaalassa. Varoitamme siitä jo etukäteen ohjeissamme, kertoi johtaja Philip Rendorff.

Roedovren erikoissairaala sijaitsee noin puolen tunnin matkan päässä Kööpenhaminan keskustasta, teollisuusalueen keskellä. Kuljetuspalveluista tai pikemminkin niiden puutteesta kertoo hyvin se, että taksit eivät kuulemma ja kokemuksesta helposti löydy, vaikka heillä apuna navigaattorit ovatkin. Seminaarin osallistujat koottiin osallistujien ja työntekijöiden omiin autoihin yhteiskuljetuksiin.

Moniammatilliset tiimit, hieronnalle ei

Kuntoutus tapahtuu moniammatillisissa tiimeissä. Erityisesti

Kyynärsauvoja testattavaksi.

Roedovren erikoissairaalan tiloissa toimii myös polioliöjärjestö. Kerran kuukaudessa kokoonnutaan "poliokahvilaan" kuuntelemaan asiantuntijaluentoja. Kahvilatapaamiset ovat tanskalainen malli avokuntoutuksesta.

toimintaterapeuttien määrä ja osallistumisen kuntoutuksen suunnitteluun ja toteutukseen yllätti positiivisesti. Moniammatilliseen kuntoutussuunnitteluun osallistui toimintaterapeutin lisäksi lääkäri, fysioterapeutti, apuvälineteknikko, psykologi ja sosiaalityöntekijä. Tiimin tavoitteena oli kartoittaa kuntoutujan kokonaistilanne ja tarjota tukea tarvittaviin osaluiseisiin. Oli positiivista, että moniammatillinen tiimi pohtii yhdessä saman katon alla kuntoutujan kokonaistilannetta. Huomio kiinnittyi myös siihen seikkaan, että kuntoutujalla oli mahdollisuus talousneuvontaan.

- Toimintaterapia on tärkeä osa kuntoutustamme. Tavoitteemme on löytää keinot ja tarvittava tuki, jotta vammautuneen elämä jatkuu mahdollisimman hyvänä. Asetamme yhteiset tavoitteet ja pyrimme sitten niitä kohti, kertoi Merete Bertelsen.

Hieronta ei kuulu sairaalan palveluvalikoimaan, vaan perusajatus on, että hieronta ei ole varsinaista kohderyhmien tarvitsemää hoitoa. Niinpä hieronta kuuluu ostaa yksityisiltä toimijoilta omalla rahalla.

Kuntosali ja lämminvesiallas

Sairaalan tilat (40000 m²) ovat jo hiukan käytössä kuluneet ja monessa suhteessa hiukan vanhanaikaiset ja hyvin laitosmaisat. Sairaalamaisuus korostuu pitkällä käytävillä, joiden varrella pieniä askeettisia hoito- ja toimistohuoneita. Ruokala ja pienehkö liikuntasali löytyvät ensimmäisestä kerroksesta.

Kuntosali oli täynnä osin hyvin nykyaikaisiakin kuntosalilaitteita. Sali on ahkerassa päivittäisessä käytössä. Myös itsemaksavat kävijät saavat tarvittaessa opastusta laitteiden käytössä. Kierroksen aikaan salilla oli kymmenkunta kuntoutujaa, joiden kanssa saattoi jutella. Valitettavasti vain varattu aika ei antanut mahdollisuutta juuri muuhun kuin pikaiseen tervehtimiseen.

Kuntosalilta siirryttiin allasosastolle, joka yllätti puolestaan askeettisuudellaan ja vanhanai- kaisuudellaan.

- Monikohan meidän kuntoutujamme suostuisi nousemaan tuohon allashiisiin? ihmettelimme, kun katsoimme vaijeriin

nostettavaa tuolihiisiä. Useimmista suomalaisista uimahalleistakin löytyy nykyaikaisempi ja turvallisempi kuntuisempi versio. Yhden avustajan voimin sairaalan allashiisiä ei ole mahdollista käyttää.

Vesi tuntui käteen mukavan lämpimältä. Kuntoutujia altaalla ei näkynyt, mutta ymmärsimme, että myös allasosasto on ahkerassa käytössä.

Vertaistuelle ei ole järjestetty erityisiä tiloja. Hyvin varustelusta kuntosalista löytyi pieni pyöreä pöytä, jonka ympärillä saattoi istahtaa ja jutella muiden kuntoutujien kanssa.

Kysymyksiä jäi vielä

Roedovren erikoissairaallalla on vahva asema tanskalaisten poliiovammaisten kuntouttamisessa. Käytännössä sairaala palvelee Kööpenhaminassa ja lähiympäristössä asuvia. Henkilökunta vaikutti lyhyen vierailun aikana hyväntuuliselta ja ammattitaitoiselta.

- Jotenkin jäi arvoitukseksi, saavuttavatko palvelut heikommassa taloudellisessa asemassa olevia polion sairastaneita tai muualla Tanskassa asuvia, toteimme kierroksen päätyttyä.

Kukaan ei vastannut kysymykseen siitä, kuinka helposti tai vaikeasti polion sairastanut lähetteen kuntoutukseen oikeasti saa? Kuinka monta eri poliiovammaista tuohon laskennalliseen 600 asiakkaaseen vuosittain kuuluu? Jos ja kun polion sairastaneita arvioidaan elävän Tanskassa tällä hetkellä 10.000 ei Roedovren erikoissairaalaan pääsisi kuin enintään 10 vuoden välein?

Vertaistuen vähäisyys yllättävää. Toisaalta sairaala järjesti kerran kuukaudessa kohtaamiskahvilan, jossa oli mahdollisuus osallistua luentoihin ja ehkä myös keskusteluun käsiteltävänä olevasta aiheesta. Vapamuotoista vertaistukea tai mahdollisuutta sen toteutumiseen ei kerrottua.

Teksti ja kuvat: Birgitta Oksa ja Marja Räsänen

Hyvinvointimessut

Vuoden 2017 messuilla shetlanninponit esittelivät poniagilityä.

Vuoden 2018 Hyvinvointimessut ovat lauantaina 13.10.2018 klo 10 - 16 Energia Arenalla Myyrmäessä, Rajatorpantie 23, 01600 Vantaa.

Messut esittelevät laajasti hyvinvointialan yrityksiä ja yhteisöjä, vertaistukea, vapaaehtoistoimintaa ja muuta terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää.

Me Suomen Polioliitossa haluamme olla mukana kantamassa kortemme kekoon hyvinvoinnin puolesta. Viihdyttämme ja

valistamme ihmisiä kertomalla poliosta, poliorokotuksesta ja polioselvitymisestä. Esittely-nurkkauksestamme löytyy myös rokotustietoutta.

Kävijöiden kesken arvomme yllätyksellisen arvannon.

Tulkaa tervehtimään ja viihtymään.

Riitan ja Marjan löytää esitelypisteestä 117, rakennuksen pohjakerroksesta. Messupaikka on esteetön ja yleisöllä on messuille vapaa pääsy.

Vuosikalenterin 2019

Poliinvalidit ry lähettää varsinaisille jäsenilleen vuosikalenterin 2019.

Kalenteriin kaivataan nyt valokuvia.

Kalenteriin valitaan kuvia teemalla ”polion sairastaneen arki ennen ja nyt”. Kuvat voi toimittaa sähköisesti birgitta.oksa@polioliitto.com tai kirjepostilla osoitteeseen Poliinvalidit ry, Kumpulantie 1 A 8.krs, 00520 Helsinki. Mukaan lähettäjän nimen ja osoitteen lisäksi lyhyt selostus missä ja milloin kuva on otettu sekä, jos tiedossa, kuvan ottajan nimi. Kuvat palautetaan lähettäjälle.

Nyt kaikki mukaan kuvatalkoisiin ja saamme ensi vuodeksi hienon kalenterin!

Ilmoittautumiset ovat hyvissä ajoin ennen kuntoutustapahtumaa ja niiden yhteydessä kannattaa ilmoittaa erityistarpeensa ja ruokavaliionsa.

Avokuntoutus on osallistujille maksutonta. Kela korvaa matkakustannuksia, mikäli kurssille on haettu lääkärintodistuksella, joka nimenomaisesti kohdistuu ko. kurssiin (nimi, aika ja paikka) sekä kurssilta saatavaan terveydenhuollon ammattilaisen todistukseen.

Ilmoittautumiset:

Suomen Polioliitto ry / Marja Räsänen
puh. 09-686 09940, gsm.0400-236 956
s-posti: marja.rasanen(at)polioliitto.com

Avokuntoutukset syksyllä 2018

Pohjois-Suomi Avo IV

12.10. 2018 Caritas-koti, Caritas-Sali Kapellimestarinkatu 2, Oulu klo 12 – 18.00.

Varsinais-Suomi Avo VI

18.10.2018 klo 10 – 16, Radisson Blu Marina Palace, Linnankatu 32 Turku klo 10–16.00

Tampere Avo VI

26.10.2018 klo 10 – 16, Juhlasali, Ilkon kurssikeskus, Ilkontie 8 -10, Kangasala.

Satakunta Avo IV

1.11.2018 klo 10 – 16, Diavire, Pikantti, Metsämiehenkatu 2 J Pori

Peter Bauer: polion myöhäisoireiden kivunlievitys on saatava kuntoon

Euroopan Poliounionin vuosikokoukseen kesäkuussa Saksassa oli kutsuttu luennoimaan tohtori Peter Bauer. Hän on itse polion sairastanut ja siksikin ollut koko uransa ajan erityisen kiinnostunut nimenomaan polioon ja polionmyöhäisoireiden hoitoon liittyvistä kysymyksistä. Hän kaipasi pikaisia toimenpiteitä ja moitti lääkäreitä siitä, että he eivät tiedä tarpeeksi polion myöhäisoireista.

Tohtori Peter Brauer luonnoi polion myöhäisoireisiin liittyvän kivun hoidosta. Hän totesi puheenvuoronsa aluksi, että asialla on kiire.

- Polion myöhäisoireista kärsivien kivunhoidolla on kiire, sillä tarvitsemme apua juuri nyt, emme vuosien kuluttua.

Hän totesi, että valitettavasti polion myöhäisoireita ei tunneta ja tunnisteta riittävästi.

- Polion sairastaneiden terveysongelmien ympärillä kiertää monta vanhaa huhua. Lääkärit antavat lääkkeitä, vaikka he eivät tiedä tarpeeksi polion sairastaneiden tilanteesta, tietäen vielä vähemmän polion myöhäisoireista.

Peter Bauer kävi läpi tutkimuksissaan löytämistä polion myöhäisoireisiin liittyviä kiputyyppisiä, niin akuuttiseen kuin krooniseen kipuun liittyviä huomioita.

Kannabishoito aina lääkärin valvonnassa

Kivunhoidossa hän tarttui viime aikoina erityisesti Keski-Euroopassa keskustelua herättäneeseen kivunlievitykseen kannabiksen avulla.

Tunnustuksena Peter Bauerin erinomaisesta ja pitkäaikaisista ponnistuksistaan polion myöhäisoireitietoisuuden lisäämiseksi Euroopassa EPU:n hallitus päätti myöntää hänelle Euroopan Poliounionin kunniajäsenyyden.

- Kannabis polion myöhäisoireiden kivussa on vielä varsin harvinaista. Sakassa, Itävallassa ja Sveitsissä kannabishoidon saaminen on vielä hankalaa. Vähitellen tilanne on kääntymässä samaan suuntaan kuin Hollannissa, jossa ollaan asian suhteen paljon avoimempia, kertoi tohtori Bauer.

Hän korosti sitä, että riittävää tieteellistä näyttöä hoidon tehokkuudesta ei ole käytettävissä. Hän kuitenkin totesi omien tutkimustensa ja kokemustensa valossa, että kannabis tarjoaa kohtuullisen mahdollisuuden monimutkaisten polion myöhäisoireiden lievittämiseen.

- Nimenomaan luonnon kannabiksen tulehdusta estävät ominaisuudet voisivat olla avuksi kivunlievityksessä, lihaskrampeissa, muistiongelmassa ja stressinhallinnassa. Oikean pitoisuuden löytäminen on tarkkaa. Hoidon ja seurannan on ehdottomasti tapahduttava lääkärin tarkassa valvonnassa.

Bauer suhtautui lääketehaiden valmistamiin teollisiin kannabisvalmisteisiin varauksella. Hänen mielestään teollisilla tuotteilla ei ole saavutettu samaa vaikutusta kuin luonnonotuotteella.

- Mahdollista riippuvuutta on pyritty poistamaan, mutta samalla on menetetty liian paljon varsinaisesta hoitavasta vaikutuksesta. Tokikin luonnon kannabiksen käyttö kivunhoidossa on myös uhka lääketieteelle. Kannabistahan ei voi patentoida, Peter Bauer totesi.

Vahva tieteellinen näyttö puuttuu

Kannabishoidon aloittamisesta ei ole kansainvälisiä tai kansallisia virallisia suosituksia. Kannabiksen käyttö kivunhoidossa herätti kuuntelijoihin paitsi voimakkaita myös eriäviä mielipiteitä.

Sveitsiläiset ja saksalaiset erityisesti kannattivat kannabiksen käytön sallimista. Pohjois-

maiden edustajat suhtautuivat kannabikseen hyvin maltillisesti ja totesivat, ettei heidän edustamissaan maissa kannabista ole helppoa saada lääkkeeksi kivunhoitoon.

- Niin kauan kun vahva tieteellinen näyttö puuttuu, olemme samassa tilanteessa kuin immunoglobuliinin suhteen, totesi RTP:n edustaja Marina Carlsson Tukholmasta.

- Lääkärit eivät hoitoja varsinaisesti suosita, jos eivät kielläkään. Sairauskassamme ei kuluja hyväksy maksettavakseen, kuin erityistapauksissa. Kannabistutkimusta polion myöhäisoireisiin ei Ruotsissa ole käynnissä.

- Suomessa kannabista tutkitaan kivun ja useiden muiden oireiden lievityksessä. Näyttö kannabiksen hyödystä on arvioitu riittäväksi vain MS-tautiin liittyvän spastisuuden hoidossa, kertoi Birgitta Oksa.

Suomessa Lääkärilehdessä julkaistuun artikkeliin ”Kannabistako kipulääkkeeksi?”, kirjoittajina Eija Kalso, Kaarlo Simojoki ja Erkki Palva todetaan, että tutkimusnäyttö ei toistaiseksi tue kannabiksen käyttöä minkään kiputilan hoidossa.

Kannabiksesta hyötyy vain pieni osa kipupotilaista, ja hoitoon liittyy merkittäviä riskejä erityisesti pitkään käytettäessä. Hänen mielestään kokeellisena hoitona kannabista voidaan harvinaisena neuroopaattiseen kipuun ja vaikeahoitoiseen syöpäkipuun.

Mikäli 2–3 kuukauden arviointijakson aikana ei saada selvää näyttöä tehosta kipuun tai spastisuuteen, toimintakykyyn ja elämänlaatuun, lääkitys tulee lopettaa.

Teksti ja kuva: BO

Järjestöt rakentamassa Uudenmaan sote-palvelu strategiaa

Kumaja on Uudenmaan sosiaali- ja terveystieteiden kumppanuusverkosto. Verkostona järjestöt kehittävät yhteistyötään ja vaikuttavat yhdessä sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun ja toteutukseen. Yhteisenä tavoitteena ovat toimivat ja hyvinvointia tuottavat palvelut koko maakunnassa. Järjestöt toivovat tiiviimpää yhteistyötä vaikuttamis- ja edunvalvontatoiminnassa. Yhteistyö hyödyttää etenkin, kun vaikuttamistyötä tehdään koko maakunnan tasolla.

Kumaja toteutti vuodenvaihteessa 2017-2018 kyselyn uusmaalaisille SOTE-järjestöille. Verkossa toteutettuun kyselyyn saatiin yli 200 vastausta järjestöiltä. Kyselyn tarkoituksena oli muun muassa selvittää, miten järjestöt voivat vaikuttaa sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun ja toteutukseen.

Järjestöjen erityisosaamista ei saa hukata

Järjestöverkostojen ja yhteistyön kehittäminen oli merkittävään yksittäinen avovastauksissa esitetty järjestöjen yhteistyön teema, riippumatta siitä edustiko järjestö esimerkiksi paikallisjärjestöä tai keskusjärjestöä. Järjestöjen näkemyksen mukaan verkostojen kautta voitaisiin edistää palveluiden ja asiantunteuksen yhteensovittamista ja täydentämistä.

Monet verkostoista toimivat hyvin, joten niitä ei pidä hukata uusia verkostoja rakennettaessa. Vastaajat muistuttivat, että myös pienten järjestöjen mahdollisuus vaikuttaa verkostoissa ja verkos-

tojen kautta on taattava. Lisäksi järjestöjen erityisosaaminen on tärkeää huomioida.

Järjestöt korostavat kyselyssä, että uudistusvaiheessa ja uudistusten astuttua voimaan järjestöjen tietotaidon hyödyntäminen ja asiantuntijatiedon välittäminen maakuntiin on erityisen tärkeää. Järjestöjen mielestä SOTE- ja maakuntauudistuksessa on keskeistä osallisuuden kehittäminen ja varmistaminen. Järjestöt tavoittavat laajasti heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä, ja aistivat näin heikkoja signaaleja nousevista ilmiöistä.

Järjestöt haluavat olla mukana kehittämässä uudistuksen valmistelussa ja jatkaa yhteistyötä myös maakunnan aloitettua toimintansa.

Järjestöt haluavat taata vaikuttamismahdollisuudet oman potilas- tai kohderyhmän palveluiden suunnitteluun.

Järjestöille on tärkeää varmistaa yhteistyöväylät ja kumppanuudet tulevien hallintorakenteiden kanssa. Vastaajat toivoivat, että maakunnissa ja muualla hallinnossa oltaisiin vastaanottavaisia järjestöjen yhteistyöaloitteille. Järjestöjen ter-

veyttä ja hyvinvointia edistävän työn näkyväksi tekeminen maakuntarakenteissa on vastaajien mielestä hyvä tavoite verkostona vaikuttamiselle.

Työpajapäivä

Uusimaa 2019* -hanke kutsui yhteistyössä Kumajan kanssa 100 sote-järjestöjen edustajaa 5.4.2018 Messukeskukseen rakentamaan Uudenmaan sosiaali- ja terveydenhuollon sote-palvelustrategiaa.

Lyhyen yhteisen osion jälkeen osallistujat jatkoivat työskentelyä työpajoissa, joiden teemat olivat 1) ehjä palvelukokonaisuus, 2) palveluiden saatavuus ja saavutettavuus, 3) terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen ja 4) valinnanvapaus. Asiantuntevan ja innokkaan työskentelyn seurauksena syntyi huomattava määrä hyödynnettävää materiaalia palvelustrategian valmisteluun.

Työpajassa oli tarkoitus ideoida ja kehittää rakennuspalikoita järjestöistä nousevien ideoiden ja ratkaisuehdotusten avulla. Tarkoituksena on myös se, että yhteistyö tulisi jatkamaan ti-

viisti osana tulevan maakunnan rakennetta.

Polioliiton edustaja kuntoutuspäällikkö Marja Räsänen valikoitui työryhmään, jossa pohdittiin palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Työpajassa nousi esiin, että saatavuuden ja saavutettavuuden kannalta on ensisijaista, että tieto kulkee palveluiden tarjoajilta käyttäjille eri kanavien kautta, käyttäjien tarpeiden mukaan. On kiinnitettävä huomiota siihen, että tietoa palveluista saavuttaa kaikki ryhmät, myös muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvat ja näkö- ja kuulovammaiset, ja se on selkokielistä. Tulkkauspalveluita tarjotaan läpi palveluketjun. Palveluiden tulee olla myös fyysisesti esteettömiä, niihin on matala kynnyks ja palveluita sekä palveluohjausta on saatava yhdeltä luukulta. Hoitoon pääsy on tarvittaessa nopeaa ja asiakassuunnitelma laaditaan yhteistyönä toimintakyky lähtökohtana.

Järjestöillä on keskeinen rooli vertaistukeen ja vapaehtoisuuteen perustuvissa palveluissa.

Teksti ja kuvat: MR

Retkeilyä ja koeajoa

Meidän ”dynaaminen voimakaksikko” eli kaksi pyörätuolillaista käsittävä ruokakunta ei enää jaksa matkailua yökuntiin. Senpää tähden räätälöimme lyhyitä täsmäiskuja kotimaan kohteisiin. Nyt oli kohteenamme ennestään tuttu Naantali. Tämän tyyppisille retkille on tärkeitä löytää sopiva aika-ikkuna. Piti seuraila lähipäivien sääennusteita, Ilmatieteenlaitoksen sade- ja pilvianimaatioita, lämpötiloja sekä muita luonnonmerkkejä. Onnistuminen oli täydellistä: lähdeäessä kotoa tihuihi hieman, mutta matkan aikana sää kirkausti ja lämpeäni - vasta kotiin palattuamme alkoi kaatosade.

Pakkasimme siis autoon kaksi pyörätuolia, Eevalle manuaali, koska hän on parempi käsistään ja minulle oma lisätynä Smart Drive-apulaitteella. Laite on muutamassa sekunnissa irrotettavissa, ja pienen kokonsa vuoksi helppo kuljettaa mukana pikkuautossa. Tarkoitus oli ensi kerran kokeilla matkaolosuhteissa ”tuupparin” ominaisuuksia.

Pian pääsinkin tositoimiin, sillä Naantalissa vanhan kaupungin seutu on haastavaa liikkua. Eeva eteni suht helposti pyörätuolillaan kaltevia katuja, milloin keulien reunakivien yli, milloin muhkuraisia suojateitä kierrelen. Minulla oli haastavampaa apulaitteen kanssa. Pysyin vauhdissa mukana, mutta sain tehdä käsitöitä koko ajan nopeuden säätelmissä ja ohjauksessa.

Naantalissa vierasvenesatamassa Topi kesätunnelmissa.

Ajomatka on yhdellä latauksella noin 20 km, eli kuljet helposti yhdellä latauksella koko päivän.

Oppimalla paremmaksi

Vierasvenesatama ympäristöineen on suosittua turistialuetta. Nykyään siellä on hieno siisti toilitirakennus invavessoineen. Tehdessäni tuupparin kanssa sinne tuttuutta koin uuden ilmiön: lavuaarin edessä käsiä pestessä käynnistyi apulaitteen vahingossa ja työnsi minua lavu-

arin alle! Isovarvas hellänä sain katkaistua työntönnön.

Ranta-alue oli entisellään, ehkä laiturin lankkujen raot hieman suurentuneet, koska Eevan kapeakumiset pyörät juutuivat kiinni rakoihin. Turisteja kyllä riitti auttamaan... Perinteeksi on tullut käydä Merisalissa syö- mässä. Ravintola oli tietenkin

tupaten täynnä, mutta koko henkilökunta teki parhaansa ja löysi meille paikat. Ruokalistaa selaillessani heilautin kättäni varomattomasti ja taas rymisteltiin pöydän alle! Jonkinlainen hätäreaktio ilmeisesti toimi ajoissa ja täystuho vältettiin. Tajusin yhtälön: ahtaissa sisätiloissa kannattaa katkaista virta laitteesta kokonaan ja liuskella käsivoimin välttääkseen odottamattomia liikkahduksia.

Kaupunkikierroksella Eeva löysi tutut ”rättikaupat” ja sellaisten kohdalla ihmeperantuminen auttoi häntä kapuamaan jyrkät portaat. Minä odottelin kadulla koska Museoviraston suojeleminen kivijalkakaappoihin ei pyörätuolilla ole asiaa.

Työntöapulaite Smart Drive osoittautui toimivaksi ja voimia säästäväksi, joskin sen avulla liikkuminen vaatii hieman harjaantumista. Laite on kevyt, vain 6 kg. Latausaika on lyhyt ja se riittää noin 20 km:n ajoon. Ranneketta kopauttamalla käynnistyy ajo- ja seiskomiento langattomasti. Se on parhaimmillaan kaupunkiolosuhteissa kestopäilystyksellä, talviolosuhteissa ja hiekalla hän saattaa vikuroida.

Paluumatkalle lähdimme vielä hyvän sään aikana. Ulosajo Naantalista kohti Tamperetta takkusi taas. Aina ennenkin olemme hapuilleet moottoritien löytämisessä. Jälleen kerran löysimme itsemme Raision perukoilta! Navigaattorin apuun turvautumalla löytyi tie erinäisten mutkien kautta. Loppumatka sujui hienosti ja saavuimme kotiin ensimmäisten sadepisaroiden ropistessa.

Teksti: Topi Collin

Kuvat: Topin kuva-arkisto

Passiivinen liikunta

Liikehoito on liikettä, joka tehdään avustettuna silloin, kun henkilö ei itse ole kykenevä suorittamaan liikettä. Passiivinen liikunta ehkäisee nivelten jäykistymistä ja lihasten spastisuutta. Liikehoitoa käytetään apuna esim. leikkauksesta toipumiseen ja se on iso osa kuntoutusprosessia esim. hemiplegiasta (toispuolihalvaus) toipumiseen ja monissa neurologisissa sairauksissa.

Liikehoito tukee arjesta selviytymistä liikuntarajoitteen kanssa. Hoidon tavoitteena on ylläpitää jäljellä olevaa lihasvoimaa ja liikuvuutta. Passiivista liikuntaa voi hyvin harjoittaa kotiolosuhteissa avustajan kanssa, mutta on tärkeää huomioida, että liikkeet tehdään nivelen ja raajan salliman liikelajajuuden ehdoilla. Liikettä ei saa siis väkisin viedä ääriasentoihin. Leikkauksen jälkihoitona liikehoito tulee aina aloittaa ammattihenkilön, kuten fysioterapeutin kanssa.

Suomen Polioliiton nettisivuilta löytyy loppusyksystä tarkempia ohjeita ja vinkkejä passiivisen liikunnan toteuttamiseen.

Teksti: Jenni Pihkola

1. Avustettu kumartuminen tuolilla istuen.

2. Passiivinen käden eteen ja ylös nostaminen.

3. Passiivinen käden sivulle nostaminen.

4. Passiivinen käsien ylös nostaminen kepin kanssa.

5. Passiivinen nilkan ojennus ja koukistus.

6. Lonkan passiivinen koukistaminen selinmakuulla.

7. Polven passiivinen koukistaminen selinmakuulla.

Poliosta uutisointi 2018

Poliosta tietoa etsiminen vuonna 2018 on helppoa, mutta vaikeaa.

Tein kokeen toimistolla ja lähdin etsimään mahdollisimman paljon uutisia poliosta. Kirjoitin internetin hakukenttään ”polio news 2018” ja haku tuotti miljoonia juttuja, joissa sana polio on mainittu.

Polion hävittämisen tuska

Etsin mahdollisimman paljon erilaisia artikkeleita poliosta ja sitä koskevasta uutisoinnista. Juttujen tulva oli vahva ja päädyinkin valitsemaan vain murto-osan uutisista, eli noin sata uutista luin läpi. Kaikissa uutisissa oli yksi yhteinen piirre: polio on aivan juuri loppumassa, mutta silti polion hävittäminen tuntuu kuitenkin olevan täysin mahdotonta. Kaikki jutut alkoivat toiveiden elättämisellä, mutta viimeistään tekstin loppuosassa herätettiin epätoivoa siitä, ettei poliota voida ikinä maailmasta poistaa.

Teksteissä ja artikkeleissa näkyi vallitsevan epätietoisuus siitä, mikä polioviruksen tilanne maailmassa todellisuudessa on. Kaikki artikkeleiden kirjoittajat tuntuivat tehneen ison määrän

taustatöitä, mutta siltikään selkeää linjaa ei löytynyt. Onneksemme vastuu jää aina lukijalle, vai onko se sittenkään onni?

Kokeilkaa

Toivon kaikkien poliosta kiinnostuneiden kokeilevan samaa testiä, kirjoittakaa internetin hakukenttään ”polio news 2018” ja lukekaa edes osa teksteistä. Ohjeena voisin sanoa, että viereen kannattaa ottaa kupillinen rauhoittavaa kamomilla teetä ja voikeksejä, sillä artikkeleiden sisältö saattaa aiheuttaa hermostuneisuutta. Muistakaa, että vastuu on siis lukijalla ja kaikki mitä luette ei välttämättä ole aina niin informatiivista, kuin ehkä odotatte sen olevan. Ei edes totta.

Huolestunut tietojen etsijä

Poliolehden 2/2018 postituksessa tapahtui Polioliiton riippumaton kömmähdyks. Niinpä osa lehden tilaajista sai lehden kahtena kappaleena ja osa sai sen pari viikkoa myöhässä.

Pahoittelumme.
Suomen Polioliitto ry
Poliolehden toimitus

Apua tarvitaan!

SOTE-uudistus on jo uuvuttanut innokkaimmatkin seuraajat. Viime aikoina on yhä useammin saanut lukea lehtien palstoilta, että uudistus toteutuu varmasti, ei ehkä sittenkään toteudu... Olisiko voittajana palstamillimetreissä tällä hetkellä, että ei toteudu?

Tällä kertaa en puutu niinkään siihen peräänkuuluttamaani asiaan, että uudistus tuntuu unohdaneen kuntoutuksen kokonaan tai uudistuksen todelliseen toimivuuteen. Kysyn nyt: käykö niin, että me polion sairastaneet jäämme ilman kuntoutusta, kun kunnat odottelevat uutta, kaiken ratkaisevaa sotea? Neuvontapalvelujamme hoitavilta olen saanut kuulla, että yhä useampi yhdistyksemme jäsen odottaa maksusitoumusta fysioterapiaan, kuntoutuspäätöstä tai tietoa apuvälineestä (uudesta tai vanhan korjauksesta) yhä pidempään. Ja kun se vihdoinkin ehkä saapuu, on se selvästi aiempia vuosia supistetumpi. Näin ainakin meille monelle niin tärkeässä fysioterapiassa.

Maksusitoumusten voimassaolo ja kertamäärät ovat pienentyneet. Kieltävistä päätöksistä joudutaan valittamaan ja lyhyiden jaksojen jälkeen joudutaan uusiin hakuprosesseihin uusien lääkäriaikoineen jne.

Kuka tässä voittaa? Ei ainkaan toimintakykynsä heikentymisen kanssa kamppaileva polion sairastanut. Enkä oikein näe yhteiskuntaakaan säästön saavuttajana, säästön tavoittelijana kyllä. Kulujen leikkaus ei näkemykseni mukaan onnistu kuntoutusta tai apuvälineitä vähentämällä. Ellemme sitten jätä vammaisia oman onnensa nojaan ja heitteille.

Muistelen kuulleen kuinka päättäjät ovat vakuutelleet, että ketään ei Suomessa jätetä heitteille. Kentältä kuulemani pohjajaten väitän, että lähellä ollaan.

Digitalisaatio kaiken ratkaisijana?

Törmään yhä useammin ”digitalisaatioon”. Väliin tuntuu, että digitalisaatio on ratkaisu kaikkiin ongelmiin. Se hoitaa vanhuksia ja vammaisia, helpottaa ja tekee kaikesta kustannustehokasta ja nopeaa. Me Suomessa olemme kyllä tottuneet palvelemaan itse itseämme. Jonotamme tiskillä, kannamme tavaramme itse kahvilassa niin pöytä kuin pöydästäkin pois, jos vain voimme. Joskus on pyydettyä apua. Läheiseltä sen saa, henkilökunnaltakin joskus jopa hymyn kera.

Pankkialiiin meidän ei ole kannattanut eksyä vuosiin. Maksetaan laskut maksupäätteillä ja nostetaan rahat automaattista. Siitäkin tuki maksamme pankkeille korvausta.

Mitäpä, jos et omista tietokonetta tai osaa sitä käyttää? Miten Kanta-palvelusta tarkistetaan lääkeresepit? Millä ihmeen pankkitunnuksilla? Miksi tarvitsen pankkitunnukset, vaikkohan halua kirjautua mihinkään pankkipalveluihin? Kuinka varaan ajan terveysasemalle? Tai tilaan taksin?

Ihan vain muutamia arjen tilanteita esimerkiksi? Olisiko niin, että asioita suunnittelevat ja päättävät ovat unohtaneet meidät, jotka käytimme koulussa vielä kynää ja paperia? Kaikille ei tietotekniikan hyödyntäminen ole ilo, vaan aiheuttaa pelkoa ja suoranaista kykenemättömyyttä toimia.

Kyllä me iäkkäämmätkin voimme oppia, jos oikein kädestä pitäen opetetaan ja annetaan tarvittavat välineet. Mutta voi-

daanko asettaa avun saamisen ehdoksi, että osaat sujuvasti käyttää ”digitalisaatiota”?

Digitalisaation syövereihin ja käynnistysvaikeuksiin hukutetaan epäkohdat ja toimimattomat palvelut. Palvelut otetaan käyttöön ennenkuin on varmistettu, että uudet järjestelyt eivät aiheuta katkoksia, toimivuutta tai haittaa käyttäjilleen. Tästä hyvä viimeaikaisin esimerkki lienee Kela-kydyt. Se, että käynnistysvaihe aiheuttaa ongelmia, ei varmasti ilman kyytiä jäänytä hoitoon pääsyä odottanutta lohduta.

Voisimmeko mekin vedota käynnistysvaiheen ongelmiin? Olisivatko ne päteviä syitä?

Tällaisia ajatuksia syntyi, kun huomasin, että lääkärille pitää ilmoittautua näyttämällä kela-korttia koneen lukijalle, luettava pienellä tekstillä kirjoitettuja ohjeita ruudulta oikeasta huoneesta jne. Opastus paperilapulla seinällä. Tekstin koko taas liian pientä ainakin minulle. Voisiko joku auttaa? Edes näin ensimmäisellä kerralla.

Hyvää syksyä.

Rauno Nieminen

Polioinvalidit ry:n puheenjohtaja

Heku-kurssilla Turun Ruissalossa

Varsinais-suomalaisten ja pääkaupunkilaisten yhteinen Heku-kuntoutuskurssi järjestettiin 11. kerran Ruissalon kylpylässä 11. – 13. syyskuuta. Tällä kertaa mukana oli kaksitoista osastolaistamme, Päs-posta oli kuusi innokasta, mutta myös Pohjoisesta oli saatu mukaan yksi henkilö. Jäsenistöhan voi osallistua myös toisten osastojen kursseille. Matkan joutuu kuitenkin järjestämään ja maksamaan itse. Kaikkiaan meitä oli 19. Meidät oli heti alkuun jaettu kahteen ryhmään. Vetäjinä olivat meille ennestään tutut Ninna ja Julia sekä muutama uusi tuttavuus.

Torstaina kokoonnuttiin alkukeskusteluun kylmään kokoustilaan. Hel-

lekesänä kaikki mahdolliset ilmastoinnit oli laitettu päälle, eikä niitä ollut kukaan osannut säätää kylmenevien ilmojen mukaan takaisin. Alkukeskustelun jälkeen kuultiin positiivisista voimavaroista sairaanhoitaja Hannan toimesta. Positiivinen mieli ja piilossa olevat voimavarat herättivät keskustelua.

Lounaan jälkeen siirryttiin ryhmissä pelaamaan sisä-curlingia tai tehtiin lihastestejä. Samat lihastestit on tehty samalla tapaa jo vuosia, jotta voidaan seurata testituloksia ja saada palautetta. Tämän jälkeen oli joko sisä-frisbeetä tai vesiliikuntaa. Päivällisen jälkeen vapaa-ajanohjelmaan kuului bingo. Meitä oli neljä, jotka menimme pelaamaan bingoa. Kolme meistä sai jonkun voiton, yksi päävoittona olleen hotelliyöpymisen kahdelle.

Pakuhuone ja muita kilpailuja

Keskiviikkona aamupalan jälkeen meidän ryhmällämme oli ohjelmassa pakuhuone. Tällaista ei oltu vielä koskaan kokeiltu. Ryhmämme suljettiin liikun-

Ohjelmassa oli luonto kuntosalina.

tatilaan ja meidän piti tehtäviä ratkaisemalla päästä ulos tilasta. Emme ratkaisseet tehtävää oikeassa järjestyksessä, koska tehtävän anossa oli virhe. Keskimmme ohittaa tämän ja etenimme loppuratkaisuun ennen ajan päättymistä. Voitimme toisen ryhmän minuutilla, vaikka heillä tehtävänanto oli jo korjattu.

Tämän jälkeen lihaksia ja niveliä laittoi liikkeelle virelavis. Lähes ilman taukoa siirryimme askartelemaan, toisilla oli vesiliikuntaa.

Lounaan jälkeen oli omaehtoista pelailua, johon kaikki eivät osallistuneet. Me pelasimme bocciaa. Testeistä saimme kuulla tämän jälkeen palautteena. Edessä oli vielä ulkoiluvaatteiden pukeminen, koska ohjelmassa oli luonto kuntosalina.

Päivällisen jälkeen oli omatoimista illanviettoa.

Torstaina aamupalan jälkeen oli luento ”Hyvä uni, virkeämpi mieli”. Siitä mieli virkistyneenä menimme toiminnalliseen ryhmään tai aivojumppaan. Lounaan jälkeen oli sosionomin ryhmätapaaminen kaikille ja sitten loppukeskustelu.

Kuntoutuspäiviin oltiin tyytyväisiä. Suurin osa jaksoi käydä läpi koko annetun ohjelman. Ainoa, joka aiheutti keskustelua, oli kokoustilan kylmyys. Meille tuotiin filtit, joita voi käyttää luentoajan. Yhteiskuvassa tämä näkyikin. Ensi syksyksi on jo tehty alustava varaus kurssipäivistä.

Teksti ja kuvat: RN

Päivä saaristossa

Retki Söderlångvikin kartanoon Kemiönsaarelle, Sauvon kirkkoon, Paimion Käsityömusio Miilaan ja Paraisille Tammiluodon viinitilalle. Varsinais-Suomen osaston päiväretki tehtiin tänä vuonna saariston suuntaan. Tällä kertaa luotimme esteettömyystietoihin, joita sain soittamalla eri kohteisiin.

Söderlångvikin kartano vaikutti mielenkiintoiselta pääkohteelta. Muu ohjelma rakennettiin matkaan soveltuvaan. Matkaan lähdettiin 16-paikkaisella invabussilla perinteiseltä lähtöpaikalta Ravattulan ABC:ltä klo 8. Matkaan lähti 12 henkeä.

Kahvitauko pidettiin Kemiön keskustassa Kemiön Leipurit Oy:n kahvilassa. Kahvila oli auennut jo aamulla seitsemältä, joten se oli auki, kun saavuimme jo ennen yhdeksää paikalle. Kahvilaan pääsi sisään myös pyörätuolilla.

Tarjolla oli monenlaista herkkua sekä ampieiset, joita oli jopa kahvilan sisätiloissa ja ärhäkkäinä ulkopöydissä.

Söderlångvikin kartano

Söderlångvik sijaitsee Kemiönsaarella, 88 km Turusta. Kartano aukesi vasta klo 11 ja koska olimme lähteneet aikaisin, meillä oli aikaa kierrellä Taalintehtaan keskustaa ennen kartanoon menoa. Pysähdyimme jaloittelemaan meren rantaan rantatien varrelle ja otimme samalla retkeläisten yhteiskuvan. Täällä meren äärellä ei ollut niin kuuma kuin, mihin oli totuttu edeltävinä viikkoina, lämpötila oli varmaan alle 25 astetta. Turun suunnalla oli samaan aikaan monta astetta lämpimämpää.

Varsinaissuomalaisia retkeläisiä parvekkeella.

Kartanon pihaan ajoimme klo 11 ja lähdimme tutustumaan Amos Anderssonin omistuksessa olleeseen kartanoon. Sisäänkäynnissä on portaat, joihin saatiin irtoluiskat pyörätuolia käyttäville. Tämä oli tiedossa etukäteen ja jos matkassa olisi ollut sähköpyörätuolia käyttävä, emme olisi menneet tähän kohteeseen. Kartano on siis esteellinen.

Kartano on aikanaan ollut todella hieno ja se sijaitsee todella hienolla paikalla meren rannalla. Rakennuksessa on toisessa kerroksessa kummassakin päädyssä todella isot parvekkeet. Toiseen kerrokseen pääsee hissillä, joka kuitenkin on hyvin pieni. Pie-nellä manuaalipyörätuolilla tai rollaattorilla liikkuva voi sitä käyttää. Parvekkeelle on muutama askelma, eikä sinne pääse pyörätuolilla. Kartanon sisustus on upea. Ilmeisesti ruokailu/kokoustilana käytetyssä huoneessa on pitkä pöytä, jonka ääreen mahtuu istumaan 28 henkeä. Kartanossa on esillä paljon taidetta.

Lounaalle menimme kartanonalueella sijaitsevaan Café Viva-

niin kartanon entisessä navettarakennuksessa sijaitsevaan kahvilaan. Lounas oli monipuolinen ja runsas. Seinillä oli parhaillaan Tiina Vainion näyttely ”Ihanat koneet”. Kiinnostava näyttely. Työt olivat pääasiassa suurikokoisia akryyli ja tussitöitä. Suurin teos oli kooltaan 1,4 m x 1,9 m ja se kuvasi leikkuupuimuria. Kahvilaan pääsi lähes esteettömästi ja sinne oli rakennettu myös esteetön wc.

Söderlångvikin kartanolla on takanaan pitkä historia. Ensimmäinen maininta siitä löytyy vuodelta 1511. Hufvudstadsbladetin päätoimittaja Amos Anderson (1878-1961) osti vuonna 1927 Söderlångvikin kartanon. Hän oli yksi aikansa merkittävimmistä liikemiesistä ja kulttuurimesenaateista. Kartanon päärakennus on vuodesta 1965 toiminut Amos Andersonin henkilöhistoriaa esittelevänä museona, jonne on sijoitettu Andersonin yksityinen taidekoelma. Kesäkauden aikana sekä museossa että Café Vivanissa on esillä vaihtuvat taidenäyttelyt. Kartanon toimintaan sisältyy omenapuutarhoja, metsätalout-

ta, kahvilatoimintaa ja erilaisia tapahtumia. Kartano on elävä kokonaisuus, joka hallinnoi arvokasta kulttuuriperintöä ja kehittää aktiivisesti uusia toimintamuotoja. Söderlångvikin kartano on Föreningen Konstsamfundetin omistuksessa.

Sauvon kirkko tiekirkkona

Takaisintulomatalla pysähdyimme Sauvon keskiaikaiselle kivikirkolle. Kirkko toimii tiekirkkona, joka tarkoittaa, että kirkko on kesäaikaan avoinna tietyinä aikoina ohikulkijoille. Tiekirkoja koko Suomessa on noin 265. Kirkossa oli paikalla myös opas. Kirkko on valmistunut vuonna 1472. Opas kertoi meille paljon Sauvon kirkon historiasta. Tänä vuonna kivikirkkokaan ei pysynyt kylmänä, vaan lämpeni helteiden aikana. Kirkkoon pääsee esteettömästi, samoin alttarille on luiska.

Käsityömusio Miila Paimion keskustassa

Sauvon kirkolta suunnattiin kohti Paimiota ja Käsityömusio

Osaston retkeläiset Taalintehtaalla ryhmäkuvassa.

Tammiluoto on omenatila, jolla aloitettiin viinitilatoiminta vuonna 1996.

Miilaa. Miila sijaitsee Paimion keskustassa Vistantien varrella, harmaassa funkistalossa. Käynti museoon on Opintotien ja Kirkakujan kautta. Miilaan pääsee esteettömästi sivuovesta, jonne johtaa luiska. Museon toiseen kerrokseen on porrashissi, joka on portaan tason yläpuolella kiinteä johdettu pitkin kulkeva tuoli. Tuoliin täytyy pystyä siirtymään ja siinä istuessa on oltava hyvä tasapaino. Käsiyöihmissä kiinnostivat esillä olevat erilaiset käsityöt.

Tammiluodon viinitila meren rannalla

Paimion jälkeen ajettiin kohti Kaarinaa ja sieltä suoraan Saaristotietä pitkin Paraisille päin.

Merimaisema Söderlångvikissä.

Tammiluodon Viinitila sijaitsee Paraisten Lemlahdensaarella. Saaristotietä käännytään Lielahden suuntaan. Tästä matkaa on vielä noin 15 kilometriä. Turun keskustasta matkaa viinitilalle on 30 km. Tammiluoto on omenatila, jolla aloitettiin viinitilatoiminta vuonna 1996.

Omenapuita tilalla on 9000 ja päärynäpuita 1000. Vuosien varrella Tammiluodosta on kehittynyt matkailukohde, jossa vieraillee vuosittain tuhansia kävijöitä, matkailijoita sekä juhla- ja kokousvieraita. Kahvit joimme viinituvassa, joka sijaitsee aivan rannan tuntumassa. Saimme kuulla tilan tarinan.

Kuitian Kivilinna

Viinitilan omistaja kertoi aivan lähellä sijaitsevasta Suomen vanhimmasta kartanosta, Kuitian kivilinnasta. Käytetään myös nimeä Qvidjan kartano. Fleming-suvun rakennuttama linna valmistui 1400-luvun lopulla. Tilan uusi, kivilinnan lähellä sijaitseva päärakennus, on rakennettu 1700- ja 1800-luvulla.

Kartano on ollut jatkuvasti asuttuna, ja se oli af Heurlin-suvun omistuksessa 1800-luvulta 2010-luvulle. Viimeksi kartanon omistajana oli agronomi ja maatalousyrittäjä Anders af Heurlin. Vuonna 2014 kartanon osti Cargotecin hallituksen puheenjohtaja Ilkka Herlin. Hänen kerrottiin aikovan jatkaa tilalla maatalousyrittäjyyttä menetelmillä, jotka kuormittaisivat Itämeren mahdollisimman vähän.

Viinitilalle ajaessamme ohitimme Kuitian uutta tietä pitkin kauempaa, mutta paluumatkalla ajoimme saamamme ohjeen mukaan aivan vanhan kivilinnan ohi.

Tämä oli hyvä päätös retkelle. Seuraavaksi ajoimme taas Saaristotietä pitkin kotisaareni Kuusiston läpi Kaarinan Ravattulaan, jossa olimme klo 18.30.

Teksti ja kuvat: RN

lainauksia esitteistä ja Wikipediasta

Teatteria ja apteekkimuseota

Komedialla kesäteatterissa Sipilänmäellä. Lounastapaamiset jatkuivat hellekesästä huolimatta. Heinäkuussa käytiin samalla tutustumassa toukokuussa uudistettuna avattuun Apteekkimuseoon.

Kauppa-auto Sipilänmäessä

Kesäteatterissa käytiin perinteisesti Piikkiössä Sipilänmäen kesäteatterissa 17. kesäkuuta katsomassa musiikillista komediaa Kauppa-Auto. Kappale oli Markku Pölösen käsikirjoittama ja Elina Haaviston ohjaama. Komedia oli perinteinen kesäteatterikappale, jossa sattui erilaisia komelluksia.

Ilma oli kesän tapaan lämmin ja sateeton. Ilmassa ei pyörinyt edes itikoita, koska toukokuusta lähtien oli ollut lämmintä ja sateetonta. Esitys oli loppuunmyyty. Meille oli taas varattu paikat eturiveihin, vaikka katsomossa ei muuten ole numeroituja paikkoja. Meidät on aina huomioitu hyvin, siksi käymme niin mielellämme Sipilänmäessä. Meitä oli paikalla 22 henkeä.

Fontana Café ja Apteekkimuseo

Heinäkuun helteet olivat kuumimmillaan. Mittari oli pari päivää aikaisemmin näyttänyt yli 33 astetta. Ihmiset olivat uuvuksissa. Tämä vaikutti varmasti myös lounastapaamisen osallistujamäärään. Se oli varmasti pienin tapaamisten alusta lähtien, vain kahdeksan henkeä. Tälle päivälle oli luvassa 30 asteen helle.

Tapaamiseen tultiin jo klo 11, koska paikkaan ei voinut tehdä ennakkoon pöytävarausta. Lounaspaikka on hyvin suosittu ja nytkin paikka alkoi vähitellen täyttyä. Ulko-ovella on kynnyks,

Apteekkimuseon sisäpiha ja toimiva luiska.

Hus Lindman on perusteellisen kunnostuksen myötä palautettu lähes alkuperäiseen asuunsa.

mutta avustajan kanssa selviää ovesta. Ruoka haettiin noutopöydästä. Pyörätuolilla tämä oli haastavaa, koska astiat olivat melko ylhäällä. Ruoka oli hyvää ja noutopöydästähan voi aina hakea lisää ruokaa. Fontana sijaitsee Aurakadun ja Linnankadun kulmassa.

Kuumuus ei tuntunut ravintolassa sisällä, mutta kun siirryimme runsaan sadan metrin päässä olevaan Apteekkimuseoon, lämpö tuntui iholla. Museo sijaitsee Aurajoen rannalla. Apteekkimuseoon ja Qwenselin taloon on tehty esteettömyyskorjauksia.

Olin mukana alkusuunnittelussa, miten mahdollistettaisiin esteetön sisäänkäynti ja esteetön wc museoon. Aikaisemmin museon sisäänkäynti oli Aurajoen puolelta, mutta sisäänkäynnissä oli paljon askelmia. Uudistuksessa nämä portaat ja ovet jätettiin entiselleen, mutta niitä ei enää käytetä sisäänkäyntinä. Kaikkien museon vierailulle tulevien sisäänkäynti on nyt sisäpihan kautta. Museon ja museon kahvilan sisäänkäynneissä on luiskat, joiden kaltevuudet vaativat hyviä käsivoimia tai avustajaa. Sisällä tiloissa on ovensuissa luiskia. Avustajan kanssa pystyy liikkumaan tiloissa, jos

apuväline mahtuu vanhoista oviaukoista. Kaikki tilat eivät ole esteettömiä johtuen lattioiden korkeuseroista. Ryhmämme oli tyytyväinen, että tässäkin kohteessa oli esteettömyys toteutettu mahdollisuuksien mukaan. Esteetön wc:n oven aukeamis-suunta kaipasi vielä korjausta.

Qwenselin talo on Turun vanhin säilynyt puutalo. Sen rakennutti mahdollisesti hovioikeuden assessorin Wilhelm Johan Qwensel jo 1700-luvun alkuvuosina. Talon tunnetuin asukas oli lääketieteen professori Pipping, aateloituna Pippingsköld. Hän asui talossa perheensä kanssa vuosina 1789-1815.

Nykyisin talon vanhimmassa osassa voi eläytyä yli kahdensadan vuoden takaiseen säätyläiselämään ja Pippingien vaiheisiin. Rakennus säästyi Turun palolta 1827.

Talossa ei kuitenkaan koskaan ole toiminut apteekkiä, vaan apteekkimuseon esineet on saatu muualta mm. Oulun vanhasta apteekista. Talon sisäpiha on kuin muisto menneisyydestä keskellä kaupungin sydäntä. Kahvilasta ostettuja tuotteita voi nauttia sisäpihan kahvipöydissä. Kannattaa käydä tutustumassa sekä turkulaisten että Turussa matkailajien.

Talossa ei kuitenkaan koskaan ole toiminut apteekkiä, vaan apteekkimuseon esineet on saatu muualta mm. Oulun vanhasta apteekista. Talon sisäpiha on kuin muisto menneisyydestä keskellä kaupungin sydäntä. Kahvilasta ostettuja tuotteita voi nauttia sisäpihan kahvipöydissä. Kannattaa käydä tutustumassa sekä turkulaisten että Turussa matkailajien.

Ravintola Hus Lindman

Ravintola oli meille jo ennestään tuttu, koska osastomme oli viettänyt vuoden 2011 pikujoulua samassa paikassa. Tiesimme, että sisäänkäynnissä on pitkä luiska ja vanhat kapeat ovet. Pari ovet täytyy avata, jotta pyörätuolilla mahtuu sisään. Sisäänkäynnissä apuvälineen käyttäjä tarvitsee avustusta.

Meillä oli pöytävarausta lounaille. Pitkä pöytä oli keskellä isoa salia, mutta pöydän ympärillä oli tilaa myös apuvälinettä käyttäville. Ruoka haettiin noutopöydästä.

Ruokailijoita oli ravintolassa paljon, meitä oli kaksitoista henkeä. Ruoka oli hyvää ja monipuolista, mutta astiat olivat ajoittain tyhjinä ehkä suuresta asiakasmäärästä johtuen. Lounasruualle oli määritelty tietty hinta, joka piti jokaisen maksaa, että pöytävarauksen voi tehdä. Ruuan hinta oli puolitoistakertainen tavallisiin lounasruokahintoihin verrattuna. Kesä oli päättymässä, mutta vielä oli kesäinen lämpötila.

Hus Lindman sijaitsee Piispankatu 15:ssä, jota keskiajalla Gangiuksen v. 1634 laatimassa, Turun vanhimmassa jälkipolville säilyneessä kartassa, nimettiin piispanpeloksi. Liki sata vuotta myöhemmin v.1732 Carl Linne vieraili Turun Akatemiassa, ja vierailun myötä Browallius sai idean ehdottaa, että Piispanpellolle perustettaisiin Akateeminen kasvitieteellinen puutarha.

Puutarha perustettiin v. 1757, ja sen esimiehenä oli Linnan oppilaana ja ystävänä tunnettu lääketieteen professori Carl Fredrik Mennander. Kolme vuotta myöhemmin Linnan, Browalliuksen ja Mennanderin oppilaana ollut

Pippingin perhe apteekkimuseon seinällä.

Ritva ja Riitta apteekkimuseossa.

Lounas merkeissä Fontana Cafessa.

taloustieteen professori Pehr Kalm perusti alueelle hyötypuutarhan. Kasveja hän toi mm. Venäjältä ja Amerikasta.

Åbo Akademin kasvitieteellinen puutarha tuhoutui Turun palossa v. 1827. Palon jälkeen kasvitieteellinen puutarha sekä palosta säästyneet kasvit siirrettiin Helsinkiin. Vain yksi Pehr Kalmin 1700-luvulla istuttama, tulipalosta säästynyt tammi sai jäädä, ja se seisoo edelleen jyrkästi Hus Lindmanin ja Sibelius-museon välisellä nurmella, Aurajoen vieressä. Kuin Linne'n muistoksi, alueelle jäi myös jonkin verran jalokiurunkannuksia ja neidonkieliä.

Kasvitieteellisen puutarhan tuhoututtua piirilääkäri G. Rosell sai tilaisuuden v. 1832 rakennuttaa tontille Gyllichin piirtämän empiretyylisen talon. Talossa asuivat Gustaf ja Katariina Augustan lisäksi heidän tyttärensä Carolina sekä kaksi piikkaa ja renki. Aurajoen rannalle rakennetussa talossa oli alun perin 17 huonetta, ja niistä viisi oli tapetoitu. Tätä kahta salia, kahta keittiötä, kymmentä kamaria, kahta eteistä ja eteistuvan sisältävää rakennusta lämmitettiin 16 kaakeliuunin avulla.

Piirilääkärin kuoltua v.1842 talo myytiin ylilääkäri F. G. Sanmarkille, joka oli Suomen ensimmäinen silmälääkäri. Talo on näistä ajoista hieman muuttunut. Nykyisin keittiösiipinä toimiva osa rakennettiin myöhemmin 1800-luvulla, muutoin talo on perusteellisen kunnostuksen myötä palautettu lähes alkuperäiseen asuunsa.

Lounastapaamiset jatkuvat

Seuraava lounastapaaminen on marraskuun 1. päivänä Ravintola Bassissa. Tämä on elokuussa avattu uusi äyriäisravintola, jossa saa myös muuta ruokaa, mutta ravintola on erikoistunut äyriäisiin. Tästä tapaamisesta on tieto osaston tapahtumatiedoissa tässä Poliolehdessä. Toivomme runsasta osallistumista.

Teksti ja kuvat: RN sekä talojen esitteet

Savolaisten kesäretki

Savon osaston kesäretki suuntautui menneenä kesänä Kuopion Rauhanlahden kesäteatteriin.

Koska reissaillessa ja odotellessa henkistä täyttymystä nälkiintyy, oli pakko etsiä päivällispaikkaa. Se löytyi. Rauhanlahden ravintola, vielä matkan varrelta. Kymmenen hengen seurueemme pääsi täydentämään hiipuvia energiavarastojamme.

Vajaassa kahdessa tunnissa olimme Erkki Ärrän kera saaneet seurueemme kahdeksan henkilöä nauravaisiksi ja tyytyväisiksi siirtymään kohti henkistä täyttymystä. Oli valmistunut yhdestä kuuluisimmista SAVOLAISISTA kertova teos: näytelmä- musiikkikomedia Pertti – Spede - Pasasesta.

Komedia oli pikkujätkästä alkava ja asu-ykkösellä, punaisella Mustangilla liikkuvasta taiteilijasta ja hyväuskoisesta liikemiehestä kertova. Päähenkilö asui kyllä viimeisiä kymmeniä vuosiaan Lautasaaren savolais-alueella.

Kesäinen upea ilta, lähellä oleva tenavien ja aikuistenkin uimaranta teatterialueen vieressä lisäsivät tunnelmaa. Teatterille vielä kiitokset. Kerrottuamme olevamme todellisia Speden ihailijoita, henkilökunta toi meille estradin reunalle omat nojatuolit. Pääsimme todella olemaan mukana ihaillemamme taiteilijan teoksessa. Terveisiä mukana olleille.

P.s. Kiltaamme on hyväksytty kaksi uutta jäsentä koeajalle. Kohtalaisen hyviä valehtelijoita jo ovat. Toivottelen mahtavaa syksyä lukijoilleni(!).

Teksti: Oltermanni

Kuvat: Iiris Karvisen albumi

Savolaisten kesäretki suuntautui Kuopion Rauhanlahden kesäteatteriin. Musiikkikomedia kertoi Pertti, Spede Pasasen elämästä.

Tampereen osaston kesäkuulumisia

Menyt kesä oli varmasti kaikkien mielestä ennätyskellisen kuuma ja aurinkoinen, jopa pakahduttavan helteinen. Jotkut poliolaiset pitävät lämmöstä. Nyt tuntui, että vähempikin olisi riittänyt. Osastomme aktiivit jaksivat kaikesta huolimatta lähtea kiitettävästi tapahtumiimme.

Kesäteatterissa lämpöä riitti

Heinäkuuksi olimme varanneet lippuja kesäteatteriin, katsoimme TVstäkin tutun sarjan Puhtaat valkeat lakanat Komediateatterissa. Sinne on hyvä, esteetön pääsy ja katettu katsoma. Vesipullot tekivät kauppansa väliajalla, lämpöä riitti silloinkin. Raikkaan perheen elämää 60-luvulta alkaen kuvaava perheterina oli viihdyttävä ja monelle tuttu juttu.

Viikinsaarella

Elokuun alussa lähdimme virkistäytymään helteisestä kaupungista Viikinsaaren viileyteen. Laivamatka on aina mukava, vaikka lyhytkin pyrähdys. Eihän matka Viikinsaaren kestä kuin parikymmentä minuuttia keskustasta, mutta Pyhäjärven kimallus ja rantamaisemat ovat yksi Tampereen kauneimpia kesällä.

Viikinsaari viehättää omalla kauneudellaan, toiset lähtivät luontopolulle, toiset jäivät terrassin varjoihin. Yhdessä ruokailimme maittavan lounaan paikallisine herkkuineen, lähituotteista valmistettuna. Vaihdoin kuulumiset, kuulimme kesäisen runon ja hauskan pakinan.

Päivä oli kaiken kaikkiaan virkistävä ja antoisa. Onhan aina mukava tavata tuttuja, oman osaston ystäviä.

Lämmintä syksyn jatkoa kaikille

Puhtaat valkeat lakanat Komediateatterissa.

Syyskuun pimeinä iltoina puiden suhinassa kesän viime henkäys haikaa suloinen ja syksyyn katoava kuiskausta menneestä kesästä

Teksti: Leila

Kuvat: Pirjo

Lähituotteista valmistettu lounas Viikinsaarella.

Jäsentapaaminen Jatulissa 14.09.2018

Jatulien liikuntakeskus. Kuva Oulun kaupunki.

Pidimme jälleen jäsentapaamisen Jatulissa. Kokoonnumme 2-3 tuntia kerrallaan. Tilan vuokra on 20 euroa/tunti. Saamme järjestöavustusta tilan vuokraan Oulun Kaupungilta.

Jäsenistöllä on mahdollisuus käyttää uimahallin palveluja kyseisenä aikana. Ryhmäviesiti puhelimella tulevan kerhon ajankohdasta tavoittaa kätevästi jäsenistön. Tällä kertaa meitä oli paikalla 14 osallistujaa. Pitsaa tapahtumaan olin tilannut läheisestä pitseriasta, lisäksi tarjolla oli aamulla paistamaani rahkakeroskakkua ja kahvia. Arpajaiset kuuluvat myös olennaisena osana toimintaamme, näin saamme rahoitettua kerhon tarjoamiset. Aarnilla on aina kamera mukanaan ja hän ikuistaa kamerallaan tapahtumamme.

Pidimme alkajaisiksi hiljaisen hetken edesmenneen varapuheenjohtajamme Olavi Markuksen muistolle. Olavi teki uutterasti työtä jäsenistön hyväksi ja kiitollisuus hänen työtään kohtaan täytti mielen.

Mopoilua, kuntoilua ja hellettä

Kuuma kesä puhututti kovasti ihmisiä. Osa väestöstä oli kärsinyt kuumuudesta ja osa oli siitä

Kerholaisia keväältä 2017. Kerhossa on mahdollista keskustella arjen iloista ja suruista vertaisten kanssa.

nauttinut. Minulla itselläni on sähkömopo käytössäni, sillä oli mukava viieltää ympäri Oulua. Mopoilinpa parina helteisenä päivänä Kiimingissäkin, jossa asuu serkkuni Anja, joka on myös sairastanut polion. Paikalla oli myös Anjan sisko Kaarina, joka on myös sairastanut polion. Sairastuimme kaikki v. 1956.

Olen kuullut paljon juttuja sairastumisesta Anjalta ja Kaarinalta. Varsinkin Anja muistaa hyvin sairastumisen. Itse en muista mitään, koska olin vain kaksi kuukautta vanha. Kiiminki sijaitsee siis 20 km:n päässä Oulusta ja sinne suuntasin moponi kanssa. Anjan mies on rakentanut käte-

vän hissien laiturille, jolla pääsee liikuntarajoitteinenkin kätevästi jokeen uimaan. Anja, kuten minäkin rakastamme vedessä liikkumista. Vesi oli lämmintä kuuman kesän seurauksena ja teki hyvää lihaksille.

Myöhäisoreet ja kuntoutus

Polion myöhäisoreet puhuttu. Sirkka kertoi, että hänen oikea kätensä, joka on aiemmin ollut toimiva, oli mennyt yhdessä yössä voimattomaksi. Voiko myöhäisoreet iskeä näin nopeasti? Mitkä oireet johtuvat normaalista ikääntymisestä ja mitkä ovat seurausta polion myöhäisoreista? Sirkka kertoi

myös osallistuneensa Lehtimäen kuntoutukseen elokuussa. Lehtimäki on monelle raskas paikka.

Aarni kertoi olleensa kuntoutuksessa Kyyhkylässä. Kyyhkylässä oli hyvänä puoleena se, että kaikki toiminnot olivat olleet lähellä toisiaan, ja paikka on esteetön. Henkilökunta oli ollut mukavaa ja ruoka oli hyvää. Huonona puoleena Aarni mainitsi sen, että huoneessa oli vaihtunut kolme kertaa huonekaveri ja että huonekaveri ei ollut polio-porukkaan kuuluva. Myös jotain iltaohjelmia olisi kaivattu.

Polion sairastuneiden sitkeys tuli taas esille Niilossa, joka taas pystyi kävelemään kynnärsauvojen avulla kaaduttuaan hankalasti aiemmin. Aarni ja Niilo saapuvat kerhoomme Ylivieskasta asti. Ullan ja Tapsan kesä oli kulunut asuntoautolla kiertäen eri tapahtumissa pyörätuoliansia harrastaen.

Kaksituntinen kului nopeaa ja moni kokeekin polioihmiset läheisemmäksi melkein kuin omat sukulaiset. Samanlaiset kokemukset yhdistävät ja tapaamisistamme ja vertaistuesta saa voimaa.

Teksti: Sinikka Korvala

Kuvat: Aarni Luhtala

Markkulassa jälleen

Tämän vuoden osallistumiseni on ollut vähän niin ja näin. Aikataulut vain eivät sovi omaan pirtaan, niin ei sitten. Tänäkin aamuna olin aika ylösotettu, mutta juuri kerkesin h-hetkeen perille.

Saapuessani vielä aurinko hellotti. Elikkä, jo perinteeksi tullut Polioinvalidit ry:n Pääkaupunkiseudun osaston järjestämä kesäinen iltapäivä vietettiin jälleen Vantaan Invalidien toimitila Markkulassa, likellä Heurekaa.

Ohjelmassa oli luvassa mukavaa seuraa, maistavaa naposteltavaa, pelailua luonnon helmassa ja kumminkin keskellä vantaalaista kaupunkia. Tällä kerralla harrastettiin peleinä renkaan-, mölkyn- ja ketjunheittoa.

Sateen ihme

Normaalisti, kesän muista keleistä riippumatta, Markkulan iltapäivä on ollut aina aurinkoinen jopa helteinen. Vai kultaako aika muistot? Tämä kesä taas on ollut suorastaan trooppinen. Mutta kuinkas ollakaan: pienoinen vesisade yllätti meidät. Se ei tunnelmaa latistanut. Tapsa paistoi makkaroita grillissä sateenvarjon suojassa.

Ennen varsinaisen sateen alkamista kerkesimme kisaamaan, siis: renkaan-, mölkyn- ja ketjunheitossa. Osallistujat oli jaettu joukkueisiin, ja säännöt oli mielenkiintoisesti sovellettu. Kisa oli kova ja ”verinen”. Jokainen pani parastaan, että tulos olisi mahdollisimman hyvä, että oma joukkue pärjäisi ja vastustaja jäisi pitkälle perän pitäjäksi. Viimeiset heittäjät saivat suorittaa osuutensa jo pienessä veden ripottelussa. Kaveri toistaan tukien ja suojaan homma peletti.

Mukava iltapäivä sateen ropistessa katokseen

Kun hanat aukesivat siirrymme katoksien suojan seurustelevaan, laulamaan yhdessä ja erikseen. Ja odottamaan kokkimestareiden luomuksia: grillimakkaraa oikea asteisesti kuumana ja kuoreltaan sopivan ruskistuneena, muurikkalettujen ja kahvin valmistumisen tuoksua haistellen. Joko kohta saisi herkkua maistella?

Kuinka ollakkaan: kesä helteet vaihtuivat sateeksi. Se ei yhdessäoloa häirinyt. Kaikki olivat oikealla asenteella mukana.

Kaikesta sinnittelystä huolimatta oli Nelosjoukkue ylivoimainen voittaja. Voidaanhan sitä puolustella: kaikki joukkueet eivät olleet täydellisiä, oli tullut esteitä yhdelle, jos toiselle osallistujalle. Sitähän sattuu.

Joukkueen ”täydennysmiehet” joutuivat suorittamaan osuutensa vähän niin kuin toisella kädellä, joku jopa parissakin ryhmässä. Johan siinä ote vähem-

mästäkin herpaantuu. Tämä ”katkeran” häviöjä joukkueen yhtenä osallistujan tilityksenä otettakoon.

Kimppakyydille ei

Olin lupautunut palauttamaan toimistolle pelit ja rensselit, kun kumminkin sinne aamusta suunnistan. Sain vastuulleni myös toimipisteen avaimen. Kun taksipalvelun toiminta tunteusti on takkuista.

Kimppakyydihän ei onnistu, jos sen asiakas ehdottaa, matkapalvelukeskushan se kaiken parhaiten osaa? Viimeiset daamit odottivat autoa saapuvaksi tiiman jos tunninkin. Olivat tilanneet auton kimppakyydiksi,

si, vaan kuinkas sitten kävikään. Taksikeskus ilmoitti, että alkää luulkokaan ja autokin tulee sitten vasta joskus... Onneksi saatiin olla lipan alla ja seinien suojassa. Katoksen alta olisi ollut hieman matkaa ja näköestettäkin kyydin saapumista odotella. Kävin muutamaa otteeseen päätalon portaalla kuulostelemassa, josko auto saapuisi.

Sitkeys palkitaan

Lopulta saapui iso auto, jossa ei ollut ketään muita kyytiläisiä. Oli ollut hissi ym. tarpeellinen. Kuljettajakin yritti vielä taivutella matkakeskusta, että eikös nyt saisi ottaa loputkin matkustajat kyytiinsä. No, eihän se tietty sopinut. Niin lähti yksi daami autolla ja pari ladyä jäi edelleen odottamaan.

Lopulta sitten saapui auto, joka meinasi, että kuljettavat kipittäisivät portin pieleen yhä tihevässä sateessa. Vinkkasin kuskille, että tulee ihan perille asti. Melkein olen yhtä hyvä peruuttelija omalla autollani, kun tämä autoilija huomattavasti isommalla autollaan.

Kun rouvat olivat kyydissä ja auton perävalot vilahtivat kuusiainan taa, lukitsin huoltorakennuksen ovet ja palautin arvokkaan avaimen sovittuun osoitteeseen.

Siitä sitten suuntasin omalla kulkupelilläni kohti kotia. Olihan se kello hieman viisareitaan eteenpäin raahannut ennen kuin olin itse kotona. Onneksi kotona odottaa vain jokunen villakoira, joita ei erikseen tarvitse ulkoiluttaa eikä eteen ruokaa asettaa.

Teksti ja kuvat: Kirsti Paavola

Loma Kankaanpäässä

Suomen Poliohuolto järjesti lomareissun varsinaisille jäsenilleen Kankaanpään kuntoutuskeskuksessa 16.07-22.07.2018 välisenä aikana. Osallistujia saatiin mukaan kahdeksantoista. Paikka oli jo tullut minulle tutuksi, sillä Poliohuolto oli järjestänyt loman samaiseen kuntoutuskeskukseen aiemminkin, ja olin silloinkin työntekijäni Leon mukana Kankaanpäässä. Viime kerrasta oli tosin kulunut jo kaksi vuotta, joten odotinkin innolla mitä kaikkea uutta kuntoutuskeskukseen oli saatu tehtyä.

Tarkoitus, oli siis matkata Nummelasta Helsinkiin taksilla, Helsingistä Parkanoon junalla ja sieltä yhteiskuljetuksella Kankaanpäähän. Totuus oli kuitenkin toisenlainen. Yhdysvaltain presidentti Donald Trump ja Venäjän presidentti Vladimir Putin, olivat sopineet tapaamisen, joka tietysti itsessään on ihan hienoa, mutta tapaamispaikakseen he valitsivat Helsingin.

Tapaamisen ajankohta osui siis onnekkaisesti juuri lähtöpäivälle 16.07. Tätä ennustaessa päätimme nousta junan kyytiin Tikkurilasta. Lähdimme hyvissä ajoin Nummelasta kohti Tikkurilaa ja ajomatka sujui hyvin. Ongelmat alkoivat, kun pääsimme asemalle.

Asemalla ongelmaa

Jo tullessamme asemalle huomasimme huipputapaamisen vaikutukset junavuoroissa. Noin viiden minuutin välein tuli kuulutuksia peruuntuneista junista lähiasemille.

Tarkistimme oman junamme lähtöraiteen ja ajan, jonka jälkeen lähdimme etsimään rai-

Yodit kankaanpainannassa. Tulossa hieno t-paita.

teelle pääsyä. Joka oli muuten yllättävän hankalaa. Nousimme hissillä ylös asemarakennukseen ja etsimme viisi minuuttia hissiiä, jolla päästä kolmannelle laiturille. Opasteita ei juuri ollut, eikä henkilökuntaa näkynyt missään.

Pääsimme kuitenkin vihdoin laiturille ja jäimme odottelemaan junaa. Yksi ryhmäläisistä liittyi seuraamme hetken kuluttua. Junan oli tarkoitus lähteä Helsingistä klo 10.15, mutta yllättäen siitä hajosi veturi. Lähtöaika siirtyi onneksi vain puolella tunnilla.

Kun juna valui laiturille, odotin hiukan pelokkaana, kuinka mahdumme vaunuun, jos se satuisi olemaan täynnä lastenratataita. Onneksi Helsingistä kyytiin noussut ryhmämme jäsen

oli pitänyt huolta, että lastenratattaiden omistajat tiesivät, että nousemme kyytiin Tikkurilasta.

Tällä kertaa on pakko kiittää konduktööriä, joka jäi paikalle hoitamaan tilannetta rauhallisin ottein. Meitä oli siis nyt kyydissä kolme pyörätuolin kanssa ja Tampereelta oli nousemassa kyytiin vielä sähköpyörätuoli. Konduktööri auttoi onneksi sielläkin.

Saavuimme suurin piirtein aikataulun mukaan Parkanon rautatieasemalle, missä meitä odotti Kankaanpään kuntoutuskeskuksen auto. Lämpötila oli tässä vaiheessa jo kolmekymmentä ja sen huomasi, kun lähdimme ilmastoidusta junasta. Tampereelta kyytiin noussut matkalainen oli tilannut itselleen

oman taksin, joten meitä oli autossa seitsemän.

Kun ihmiset ja matkatavarat oli saatu lastattua, niin lähdimme kohti Kankaanpäästä. Auto oli seissyt hetken auringossa Parkanon asemalla ja ilmastointi ei toiminut, joten lämpötila nousi äkkiä varmaan lähemmäksi kolmekymmentäviittä astetta.

Vähän vajaan tunnin mittainen matka Parkanosta Kankaanpäähän tuntui ikuisuudelta. Pääsimme vihdoin perille ja kirjautuimme hotelliin sisään. Veimme laukut huoneeseen ja jäimme odottelemaan infotilaisuutta, joka alkoi klo 15.

Vapaa-ajan ohjelma runsasta

Infotilaisuus järjestettiin ruokalan yhdessä kokoontumistilasta nimeltään Kuu-Otava.

Tuloinfossa kerrottiin päivien aikatauluista ja harrastemahdollisuuksista. Samalla käytiin läpi talon pohjapiirrosta ja keskuksen ympäristöä. Päivän aikataulut olivat seuraavanlaiset: aamupala klo 07.00-09.00, lounas noutopöydästä klo 11.00-13.00, iltapäiväkahvit kahviossa klo 15.00, päivällinen ravintolassa klo 17.00-18.30, jonka lisäksi sauna- ja allasosasto oli käytettävissä klo 16.00-20.46 välisenä aikana.

Kuntoutuskeskuksessa oli samaan aikaan muitakin kursseja ja isoin ryhmä oli perhekurssit eli menoa ja meininkiä riitti.

Vapaa-ajanohjelmat viikolle olivat monipuoliset. Tulopäivänä eli maanantaina oli keilausta kellarin keilaradalla klo 16.00-18.00 ja illaksi oli järjestetty karaokea ravintolan tiloissa klo 19.30-21.00. Kuten arvata saattaa, kävin tietenkin laulamassa muutaman kappaleen.

Tiistaina järjestettiin ohjattua toimintaa kädentaitoilassa, mihin kuului muun muassa oman paidan painaminen. Ja illalla meille esiintyi hopeisen harmonikan voittaja Eveliina Eloranta. Kymmenenvuotias tyttö soitti

Aurinkoinen ja lämmin sää helli ulkoilijoita koko viikon ajan.

upeasti tuttuja valsseja. Keski- viikkona oli tarjolla kolme eri aktiviteettia. Ensimmäisenä oli jousiammuntaa kellarikerroksessa. Halukkailla oli mahdollisuus osallistua seurakunnan hartastilaisuuteen. Laavulla/kodalla järjestettiin illaksi aktiivista tekemistä, johon kuului muun muassa mölkky-peli ja helmityöt sekä kahvit.

Torstaina sai mahdollisuuden kokeilla ilma-aseamuntaa kellaritiloissa ja illaksi oli jälleen tarjolla ohjattua toimintaa kädentaitoilassa. Perjantaina tarjottiin elokuvailta auditoriossa.

Lauantaina aikataulu erosi hieman edellisistä päivistä. Päivä alkoi runsaalla brunssilla klo 09.00-11.30, jonka jälkeen lounas klo 13.00-14.30 ja päiväkahvit kahviossa klo 15.00. Päivällinen oli totuttuun tapaan klo 17.00-18.30.

Kuu-Otava kokoontumistila oli varattu meidän ryhmällemme klo 18.30-20.00 väliselle ajalle palautekeskustelua varten.

Puhevuotoja käytettiin hyvin.

Sauna- ja allasosasto oli poikkeuksellisesti käytössä klo 15.00-17.00. Lähtöpäivänä eli sunnuntaina ei ohjelmassa ollut muuta kuin runsas brunssi.

Kohtaaminen lenkillä.

Vertaistukea ja hyvää mieltä.

Erehtymätön nykytekniikka?

Pyörimme Lexan kanssa lähes joka päivä Kankaanpään keskustassa, jonne ei ollut matkaa kuin muutama kilometri. Haluankin kertoa tähän loppuun kummelluksia täynnä olevasta reissusta paikalliseen Lidl-myymälään.

Päätimme lähtiessämme katsoa kännykän karttasovelluksesta ohjeita ja luottavaisin mielin läksimme opastuksen saattelemana liikkeelle. Saavuimme kylälle ja karttapalvelu lähti opastamaan meitä pois päin keskustakadulta.

Opastin huuteli ohjeita mitä kummallisimman monen mukana kautta, ja ennen pitkää löysimme itsemme puiden varjostamalta hiekkatieiltä. Aloimme jo epäroidä ja miettiä pitäisikö palata. Jatkoimme kuitenkin urheasti eteenpäin.

Ajoimme hiekkatietä eteenpäin, kun karttapalvelu käski jatkamaan suoraan ja pian alkoi tuntua, että olemme kohta metsän keskellä. Hyvin pitkän tovin kuljettuamme, löysimme vihdoin takaisin asfalttitielle.

Olimme kuitenkin vielä hukassa, mutta koska olimme tulleet näin pitkälle, päätimme jatkaa. Uskollisesti navigaattoria seuraten havaitsimme vihdoin kaupan kyltin. Kun palasimme takaisin, lähdimme toiseen suuntaan ja huomasimme, että määränpäähän olisi päässyt jatkamalla keskustakatua pitkin halki kaupungin.

Tarinan opetus lienee, että nykyteknologiaan ei kannata välttämättä aina turvautua.

Loma Kankaanpäässä oli mukava ja tuntui että ryhmäläisestikin nauttivat olostaan. Viikolla oli paljon tekemistä ja hellettä riitti. Hyvät, toimivat tilat ja mukava asiakaspalvelu ansaitsevat ison kiitoksen.

Teksti: Heikki

Kuvat: Lexan arkisto

Loma- ja kuntoutusmatka Pärnussa

Syyskuu saapui ja totuttuun tapaan se tarkoitti myös matkaa Viron Pärnuun. Suomen Poliohuolto järjesti varsinaisille jäsenilleen loma- ja kuntoutusmatkan Pärnuun Medical spa & hotel Estoniaan, joka tunnetaan myös Puistotalona, 09.09-15.09.2018 väliselle ajalle. Matkalle lähti mukaan 26 henkilöä ja matka toteutettiin yhteistyössä Kaari-matkat Oy:n kanssa. Kaari-matkat Oy:n invabussi oli käytössämme koko matkan ajan, ja kuskina toimi jälleen ryhmällemme jo hyvin tutuksi tullut Simo Myllymäki.

Lähdimme Leon kanssa hyvissä ajoin Nummelasta kohti Helsinkiä tutulla taksikyvydillä ja saavuimmekin ajoissa perille. Tarkoituksena oli kokoontua Länsiterminaalissa 2:n edessä klo 14.00 ja viedä laukat autoon valmiiksi. Kaari-matkojen auto saapuikin ajallaan ja kimpset ja kampsut pakattiin autoon. Mäihinnousukortit saatuamme suuntasimme M/S Finlandian sisäänkäyntiä kohti.

Laivassa vastassa oli perinteinen ongelma eli liian vähän hissejä ja aivan liian paljon ihmisiä, jotka eivät syystä tai toisesta osanneet käyttää hissiä. Kiirettä ei kyllä muuten ollut, mutta meille kuului ruokailu ensimmäisessä kattauksessa laivan buffetravintolassa.

Hissiruljanssin ohitettuamme, pääsimme nauttimaan noutopöydän antimista. Eckerö linan ruuat ovat hyviä, mutta turhan usein samaa kaavaa toistavia. Saimme kuitenkin vatsamme täyteen, jonka jälkeen pyörähdimme laivan kaupassa.

Laadukkaiden hoitojen välillä oli mukava kokoontua virkistäytymään ja vertailemaan kokemuksia. Osallistujat viihtyivät ja seuraavaa matkaa odotellaan jo innolla.

Pian saavuimmekin jo Tallinnan satamaan, missä lastasimme matkalaiset bussiin ja matka kohti Pärnuu saattoi alkaa. Matka kesti noin kaksi tuntia. Hotelliin kirjautumisen jälkeen veimme laukat huoneeseen ja tutustuimme uudelleen hotellin tiloihin.

Asuimme Leon kanssa hotellin korkeammassa päässä, missä oli asuinhuoneiden lisäksi myös

hoituhuoneita, viidennen kerroksen ravintola sekä kahdeksannen kerroksen panoraamakahvila. Kävimme ensimmäisenä iltana juuri tuossa kyseisessä kahviossa istumassa hetken parin muun matkalaisen kanssa.

Toisella puolen hotellia oli neljä kerrosta, mihin sisältyi myös asuinhuoneistoja, ja hoituhuoneita. Niiden lisäksi myös sauna- ja allasosasto löytyi tältä niin

sanotulta a-puolelta. Näitä kahta puolta yhdisti iso aula, missä oli myös hotellin oma puoti, jonka valikoimiin kuuluivat makeiset, matkamuistot ja alkoholituotteet. Onneksi näin raittiit reissulaiset eivät sellaisista tietenkään välittäneet. Hotellissa oli tietenkin myös muita ryhmiä.

Kotona Lexaa odotti Bella.

Tekemistä riittää

Jokaiselle oli varattu maanantaille henkilökohtainen lääkärintaika, jonka aikana määriteltiin mitä hoitoja kukin saa. Pakettiin kuului siis kolme hoitoa päivässä, yöpyminen ja ruokailut. Ruokala oli auki aamiaiselle klo 7.00-10.00, lounaalle klo 12.00-14.00 ja päivälliselle klo 17.00-19.00. Hoitoajat keskittyivät aamusta iltopäivään, joten illat olivat vapaata aikaa. Onneksi myös iltoihin saatiin ohjelmaa sekä hotellin että Kaari-matkojen järjestämänä.

Hotellin ohjelmat järjestettiin kahdeksannen kerroksen panoraamakahvilassa. Maanantaina oli esiintyjä Suomesta, tiistaina karaokea, keskiviikkona niin kutsuttu Virolainen iltana, torstaina mustalaismusiikin helmiä ja perjantaina tanssit, joissa musiikkia huolehti Ajomies niminen viihdyttäjä.

Kaari-matkojen ohjelmistoon kuului myös monipuolista menoa. Tiistaina oli opastettu kahden ja puolen tunnin kiertoajelu, johon kuului käynti liinavaatetehtaan myymälässä. Lexakin löysi pari tyynyä ja uudet lakanat lapsenlapsilleen. Torstaina tiedossa piti olla villisikajuhla ravintola Halingassa, mutta valitettavasti iltaan ei ollut ilmoitautunut tarpeeksi asiakkaita, joten se peruttiin. Olemme olleet joka kerta mukana Leon kanssa, ja villisikailta on ollut yksi matkan kohokohtia aina. Täytyy toivoa, että jos olemme ensi kerralla Pärnussa muka-

na, saisimme tarpeeksi monta ihmistä mukaan, niin että ilta toteutuisi. Perjantaina vuorossa oli ostosmatka Latvian Valgaan. Eli tapahtumaa riitti hyvin.

Ensi vuonna uudestaan

Torstaina järjestettiin palautekeskustelu matkalaisten kesken ja puheenvuoroja käytettiin paljon. Palaute matkasta oli pääasiallisesti pelkästään positiivista. Tiedusteltiin muita mahdollisia hotelleja mihin majoittua, mutta todettiin myös, että Viron inva-huonetaso on aika huono ja että Puistotalossa pärjää kuitenkin melko hyvin sekä pyörätuolilla että heikentyneiden jalkavoiimien kanssa. Palautekeskustelu päätettiin tyytyväisin mielin.

Kokonaisuutena matka Pärnuun oli upea. Pärnu on ihasuttava puistokaupunki ja palvelua saa yllättävän paljon myös suomeksi. Puistotalon tilat olivat toimivat ja ruoka hyvää. Asiakaspalvelu ansaitsee myös plussaa. Iso kiitos kuuluu myös Kaari-matkojen edustajalle Simolle. Tilanne kuin tilanne hoituu kädenkäänteessä ja tunnelma on aina rento ja humoristinen, kun Simo on paikalla. Monelle matkalla olleelle tästä reissusta on tullut jo vuoden kohokohta, jota odotetaan innolla. Voin myös lukea itseni tähän joukkoon. Kiitos matkalaisille ja voimia kaikille tulevaan talveen.

Teksti: Heikki

Kuvat: Lexan arkisto

SUOMEN POLIOHUOLTO r.y:n PUOLELTA

Olemme saaneet viettää niin upean ja pitkän kesän, että se tulee jäämään historian kirjoihin ja mieliimme pysyvästi. Voidaan sanoa, että kesä kesti ainakin lähes viisi kuukautta. Kesä alkoi toukokuun alussa. Nyt eletään syyskuun loppupuolta. Aurinkoa ja lämpöä näyttää riittävän edelleen enemmän, kuin moineen vuoteen tähän aikaan. Eikä vettä ole paiskonut taivaalta liiemmästi. Lisää tällaisia kesä, kiitos!

Suomen Poliohuolto r.y:n osalta viimeisimpien kuukausien toiminta on toteutunut suunnitellulla tavalla. Lomailutoiminta hoidettiin heinäkuussa Kuntoutuskeskus Kankaanpäässä. Lomaa haettiin 18 henkilölle ja loma myönnettiin kaikille hakijoille. Lomailutukea oma-toimiseen lomailuun haki viisi jäsentä. Tuki myönnettiin kaikille hakijoille. Kuntoutustoiminta hoidettiin syyskuussa Estonia Medical Spa & Hotel kylpylässä Viron Pärnussa. Kuntoutus- ja virkistyslomaa haettiin 30 henkilölle ja se myönnettiin 26 henkilölle. Yksityiskohtaisempia kertomuksia Kankaanpäästä ja Pärnusta toisaalla tässä lehdessä.

www.suomenpoliohuolto.fi

Kesäkuun alussa Telia, jonka palvelimella olivat Suomen Poliohuolto r.y:n kotisivut, ilmoitti lopettavansa kotisivupalvelimen ylläpidon kesäkuun lopussa kehottaen asiakkaitaan siirtämään kotisivunsa muille palvelimille. Telia suositteli Domainmaailmaa, jonne kotisivumme siirrettiin. Uusi ”kotipesä” on osoitteessa www.suomenpoliohuolto.fi Nyt on valitettavasti ilmennyt, että Google-haku ei löydä sivujamme normaaleilla hakusanoilla uudesta osoitteesta, vaan edelleen vanhasta osoitteesta Telian palvelimelta, joka uhattiin lopettaa.

Asiasta on reklamoitu sekä Teliaan, että Domainmaailmaan. Mutta mitään ei näytä tapahtuvan. Sivujamme on tässä vaiheessa viisainta hakea Suomen Polioliitto r.y:n kotisivun kautta osoitteesta www.polioliitto.com linkistä ”Jäsenjärjestöt”. Jatkamme taistelua asiantilan korjaamiseksi, koska olemme maksaneet Domainmaailmalle kotisivujen siirrosta.

Syysy saapuu

Vaikka olenkin enemmän kesäihminen, niin kyllä syksyssäkin on ainakin yksi hyvä puoli. Silloin alkaa Suomen paras TV:n viihdeohjelma Eduskunnan kyselytunti. Minulla on sille viihdelelle parempikin nimi. Mutta en viitsi lausua sitä julkisuuteen. Pitkän, kauniin ja lämpimän kesän jälkeen on taas virtaa hyökätä kohti uusia koettelemuksia. Mikä parasta tämän syksyn valtakunnan politiikassa, päästään näkemään, kypsykö tällä eduskuntakaudella lempikeittoni ”sotesoppa”, vai palaako se pohjaan?

Me kaikki Suomen vammaiset menetimme viikolla 37 erittäin merkittävän vammaisten ihmisoikeustaistelijan Kalle Könkölän. Hän oli sellainen sitkeä puurtaja vammaisten oikeuksien ajajana, että hänen jättämää paikkaa on vaikea täyttää. Suomen Poliohuolto r.y. arvostaa suuresti Kallen elämäntyötä ja ottaa osaa omaisten ja läheisten suruun Kallen kuoleman johdosta.

Toivottaen mukavaa syksyä meille kaikille, kiitän Kuntoutuskeskus Kankaanpäästä hyvin hoidetusta lomaviikostamme, kuin myös Kaari-Matkat Oy:tä kuntoutus- ja virkistyslomastamme Pärnussa. Eriyksen kiitoksen ansaitsee bussinkuljettajamme Simo Myllymäki.

Leo Hänninen

Suomen Poliohuolto r.y:n puheenjohtaja

Poliolehden syysruudukko

pankki-termi HAKA-SALO NIVEL-KUUME- mukana KORVIEN SOIMINEN

SUKSESSA AJAN-KULU-JA

LAINA LAULA-JATAR

KOS-TEIK-KOJA AAR-NO TUUMIA

VAR-SIN-KIN IIVOLLE TÄR-KEÄ

HUI-PUIN KAA-RAISTA

HAKA-MAAT MAIS-SISTA TEHTY KAP-PALE JA ELO-KUVA

OMAI-SUUT-TA HAR-LIN LIUK-KAAT

HEIT-TÄÄ SEAN KAS-VI

LAP-SILLE SARJAKUVAN KISSANAINEN MERI-KANTO KAN-GAS

AHTI-SAARI OLA-VI STOR-RA KOT-KOT-TAJAN LOI-NEN

NUORI KUUSI SOPI-MUK-SESSA

EX-PRESSA

UNESSA PYSTYN TÄHÄNKIN...

koski-kaupunki ITAR- VILUN-GIN TEKIJÄ -KIERO **Back-man**

SEPI-TETTY

LAM-BERT VYÖ-TÄRÖ

RIKE-TÖIS-TÄ TOIS-TAA

KURS-SEIL-TA

RUO-HOJA RENO

YMPÄ-RÖI VÄYLILLE HEVOSEN PEITE

ÄI-TEE SUUN-TAUK-SIA TIETYS-SÄ MIELESSÄ KES-KEYT-TÄÄ

LAG-KETTE-LIJOIL-LA TAMÄ JUO-VA

JYR-KI MAK-SULLA

EDES-MENNYT TIEL-LE HITLER TAITEI-LI-JOILLA

SNELL-MAN

ASEIS-TA

KI-PIN- AJA-MISTA LAINA

LOIS-TOKAS DE-TALJIT KELA GREEN

VASTA-RINTA VIR-HEEL-LISET

Lahtela

NÄYT-TÄ-MÖLLE NOR-KOT

SO-PEU-TUA YLI-MA-KEITA

-RIKKO

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu Petri Lehtinen ja Heli Kärkkäinen

Nimi _____

Lähiosoite _____ Postitoimipaikka _____

Pankkiyhteystiedot _____

Ruudukon ratkaisu pyydetään lähettämään 30.11. 2018 mennessä osoitteella POLIOLEHTI, Kumpulantie 1 A 8. krs, 00520 Helsinki. Kuoreen merkintä "Ruudukko".

Poliosta huolimatta minulla on ollut rikas elämä

Usein olen ajatellut kirjoittaa Poliislehteen. Lehti on mielestäni kiinnostava, mutta joskus kaipaen, että enemmän ja rohkeammin meidän polioon sairastuneiden tulisi tuoda lehdessä esille omia kokemuksiamme: miten olemme tämän sairauden läpi käyneet ja yleensä elämässä selvinneet?

Haluan tässä omalta osaltani kertoa kokemuksistani ja vaiheistani.

Elämä muuttui

Syksyllä 1945 omenapuiden punottaessa kotini pihapuissa Pohjois-Karjalan Pielisjärvellä heräsin aamulla Pielisen rannalle rakennetussa vanhempieni kodissa ja lähdin kävelemään loivaa mäkeä ylös kohti päärakennusta.

Tunsin heti alkuun, etten jaksa kävellä. Tunne oli pienelle tytölle täysin outo, mutta ymmärsin, ettei ole vaihtoehtoja, ja jatkoin matkaa konttaamalla. Tuvan ikkunasta ulos vilkaistuaan oli isäni nähnyt, että minä konttaan mäessä. Hän tuli juosten luokseni.

Isä nosti minut syliinsä ja kantoi itkevän ja pelokkaan tytön sisälle taloon. Jo samana päivänä olin Lieksan kauppalassa lääkärin vastaanotolla. Vanhempani saivat kuulla lääkärin arvion tilanteestani. Lapsihalvaus oli tuolloin uusi ja monelle ammatilaisellekin outo ja ennen kuulematon sana. Sitä se oli myös vanhemmilleni.

Olin yhdeksän vuoden ikäinen ja ymmärsin kuulemani. Tunsin itseni voimattomaksi kuultuani lääkärin tuomion. Päätin kuitenkin siinä samassa, että ”minua ette nujerra”. Minut siirrettiin suoraan lääkärin

Saara Mäkelän ohjaaman historiallisen Kirkon kiroit –näytelmän esitys 1997 Valkeakosken Sääksmäellä on päättynyt ja yli sata esiintyjää ovat kokoontumassa loppukiitoksiin. Esityksen näki seitsemänä päivänä lähes 3000 hyvin tyytyväistä katsojaa.

vastaanotolta ”suuren tartuntavaaran vuoksi” kulkutautisairaalaan ja siellä eristyshuoneeseen. Kahden hengen huoneen ovella hoitaja jo ilmoitti, ettei huoneoveria minulle tule.

Vuoteeni reunalle istumaan päästyäni itkin ja ajattelin, mitä olin tehnyt väärin kun minua näin rangaistaan? Olin eristys-huoneessa ilman minkäänlaista tietoa, miksi en saa lainkaan liikkua sängystäni. Itkin yksinäisyyttäni, ikävääni kotiin ja vanhempieni. Tunsin olevani huoneen vanki.

En muista, kauanko itkin suruani peitteen alla. Sitten kuitenkin kuulin huoneeni ikkunaan koputettavan. Ikkunan takana seisoi tikkailla isäni Sauli. Hän viittoi minua tulemaan ikkunaan. Tuntuu aivan ihmeelliseltä, että kaiken sen tiedon, jonka tuolloin sain luin hänen kotona minulle kirjoittamistaan kirjeistä sairaalan ikkunan läpi.

Outo tauti

Minusta tuntui, ettei oikein kukaan sairaalassa ymmärtänyt, mitä minun kanssani pitäisi tehdä. Se aiheutti tuvattomuuden tunteen lisäksi kaipuuta kodin suojaan. Kuulin myös usein hoitajien puhuvan lapsen rohkeudesta heidän tarkoittaessaan minua. Myös kunnanlääkäri puhui heille samaa ja sanoi minun olevan erikoinen tyttö.

Aikuisena olen ymmärtänyt, että luovuus oli lahjani, voimani ja pelastajani jo tuolloin. Varmaan rohkeuskin vei minua eteenpäin, koska isäni oli sitä kotona usein minulle vahvistanut sanomalla, ehkä juuri vilkkaudestani johtuen, että ”meidän Saara pärjää aina.” Kuulemani en ymmärtänyt koskaan isän kehumisena, vaan hänen uskonnan, että tulen pärjäämään ja selviämään elämässäni, vaikka olen sairastanut lapsihalvauksen, kuten poliota silloin kutsuttiin.

Sairaalassa pyysin kerran hoitajia tuomaan minulle laulukirjan, jotta voin sängyssä aikani kuluksi edes laulaa. Sain vastaukseksi, ettei sairaalassa sellaista ollut ja he toivat huoneeni pöydälle virsikirjan. Tuolloin en ymmärtänyt, miksi he hymyilivät minulle. Tulkitin sen niin, etteivät he uskoneet minun kirjaa käyttävän. He erehtyivät ja heidän suhtautumisensa minua kohtaan muuttui. Kirjoitin siitä isälle hänen käydessään minua taas ikkunan takaa katsomassa.

Raajarikkoinenkö?

Kulkutautisairaalassa olin ollut kuukauden päivät, kun kauppalan lääkärin neuvosta lähdimme junalla Helsinkiin Invalidisäätiön sairaalan poliklinikalle. Muistiini on jäänyt sairaalan suuri vastaanottoaula ja erittäin lämmin ilmapiiri palveluineen. Sairaala oli uusi, valmistunut vasta pari vuotta aikaisemmin.

Lääkärin kutsuttua meidät vastaanotolleen kuulin hänen lyhyen keskustelun jälkeen ehdottavan vanhemmilleni minun viemistäni suoraan Raajarikkoisten lasten kouluun, joka oli Helsingissä Ruskeasuolla.

Minä en ollut aikaisemmin kuullut sanaa raajarikkoinen, enkä sanaa myös heti ymmärtänyt. Silti tartuin kuulemaani ja sanoin, että minä en halua mihinkään raajarikkojen kouluun. Vanhempani eivät lääkärin ehdotukseen suostuneet. Niinpä palasimme takaisin kotiin Pielisjärvelle.

Matkat yöjunan makuuvuonussa ovat jääneet vahvasti mieleeni. Se oli ensimmäistä kertaa makuuvuonussa matkustavalle lapselle erikoinen elämys. Vuonun kolme päällekkäin olevaa, hyvin sijattua vuodetta oli ihmetykseni aihe. Toinen omassa lokerossaan oleva lasinen vesikarahvi juomalaseineen.

Kotiin päästyämme alkoi mummini kuntouttaa jalkaani. Hän laittoi minut istumaan tupamme uunin viereen tuotun lasten peltiseen kylpyvaunaan. Siinä istuin päivittäin lämpimässä vedessä mummini samalla voimisteluttaessa vedessä halvaantuneen oikean jalkani nilkkaa. Isovanhemmistani tuli esiin myös näkemys, että olen sama vilkas ja iloinen tyttö, vaikka jalkani näyttivät eripariselta.

Isäni haki kerran viikossa hevosella kotiimme 15 kilometrin päästä Lieksan kauppalasta pitäjän ainoan ammattihierojan litan. Hän hieroi jalkojani joka käynnilläni tunnin ajan. Alkuvuodet olivat vaikeita niin hierojalle kuin itsellenikin. Jännitin hieromista ja pelkäsin hänen tyyliä kätöstään ja kovaa käsittelyään. Iita oli lapsen mielestä kylmä ja kiukkuinen oloinen nainen, joka ei puhunut minulle mitään. En ollut tottunut sellaiseen käytökseen.

Sairastumistani surkutteli kuultuani moni läheinen sukulainen lähes päivittäin. Onnuin vahvasti, eikä halvaantunut jalkani kantanut yhtä hyvin kuin vasta pari vuotta aikaisemmin.

Kirkon kiroit –näytelmän ensi-ilta on onnellisesti ohi ja kuki-tettu ohjaaja voi huokaista helpotuksesta.

alkuun usein petti kävellessäni. Kerran kun kannoin tuvan ruokapöydälle isoa lasikannua, jossa oli piimä, jalka petti altani ja putosin kannuineni tuvan lattialle kauttaaltaan piimässä.

Koulukiusausta

Myöhemmin syksyllä palasin kotimme lähellä olevaan kansakouluun. Koulunkäyntini ei kuitenkaan sujunut, koska kieltäydyin kouluun lähtemisestä poikien kiusaamisen ja julkisen pilkkaamisen vuoksi. Minä onnuin kävellessäni näkyvästi, enkä kestänyt poikien pilkkaa.

Sotavuosina pieni maaseutukoulu oli joutunut ottamaan opettajikseen juuri ylioppilaaksi päässeitä nuoria naisia, joilta puuttuivat kaikki koulutyön vaatimat eväät. Kun opettaja ei tullut avukseni, kieltäydyin lähtemästä kouluun.

Minulla oli kuitenkin ymmärtävät vanhemmat ja isovanhemmat. Minut siirrettiin toiseen kouluun, jonka opettajan kotona sain asua syksyn ajan. Kotikävänä tosin oli valtava ja itkuuni nukahdin usein iltaisin.

Talvella isäni teki minulle hiihtoladun kotipellollemme. Siitä alkoi uusi urheilukauteni. Kaa-

tumiseni lumihankeen vähenivät ja loppuivatkin lopulta kokonaan. Hiihtämisen intoni lisääntyi, hiihdin hyvillä ilmoilla joka päivä. Kotiportaille päästyäni tunsin itsessäni aina kaikkinaisen voiman tunteen ja myös vahvan rakkauteni vahvistuvan entisestään perheeni jäseniin. Heidän suuren huolenpitonsa minusta ymmärsin. Tuo tunne on ollut voimana läpi elämäni.

Temperamenttinen tyttö

Ensimmäisen talven ja seuraavien vuosien mittaan teimme isän ja äidin kanssa monta matkaa Pielisjärveltä Helsinkiin Invalidisäätiölle. Olin jo 19-vuotias, kun nuori mieslääkäri oli vastaanotollaan riisuttanut minun paitasilleni ja kävelytti minua huoneessaan. En kestänyt sitä ja huusin lääkärille, jolloin huoneen ovi avautui yllättäen ja ovella seisoi ystävällisen näköinen vanhempi herra, joka kysyi, mistä se näin temperamenttinen tyttö on tänne tullut? Hämmennyt lääkäri alkoi selittää tilannetta kysyjälle, joka osoittautui Invalidisäätiön arvostetuksi ylilääkäriksi professori Fabian Langenskiöldiksi.

Professorin pyynnöstä siirryimme toiseen huoneeseen. Keskustelusta en muuta muista kuin sen ohjeen, että saatuaani kutsun kahden viikon kuluttua, on minun palattava takaisin Invalidisäätiölle. Silloin poliionilkkani leikataan ja jännesiirtoleikkauksen jälkeen kävelyni alkaa toimia melkein normaalisti. Vielä tuolloin minä onnuin pahasti. Suurempi ongelma oli halvaantuneen jalan nilkan veltto repahtaminen sivulle aina uutta askelta ottaessa.

Jännesiirrolla nilkka korjaantui niin hyvin, että vaikka poliojalka onkin hiukan toista lyhyempi, olen sen jälkeen pystynyt liikkumaan normaalisti, vaeltamaan Lapissa ja jopa tanssimaan latinalaisia tansseja jivestä rumbaan. Käynnit Invalidisäätiön sairaalassa opettivat minulle jatkuvan voimistelun ja kuntoutuksen tärkeyden. Niistä olen pyrkinyt pitämään vanhuuteen saakka huolta.

Vaikka iän myötä lihasvoima heikkenee ja kolotukset ovat lisääntyneet, olen omasta mielestäni pärjännyt elämässäni hyvin. Näin ajattelen nyt yli kahdeksankymmppisenä. Elämäni on ollut rikas. Lähinnä se on ollut sitä oman rohkeuden, uskalluksen ja yrittämisen, mutta myös läheisten ymmärryksen vuoksi. Lasten päiväkodissa tekemäni leipätyön rinnalla olen saanut tehdä työtä kulttuurin parissa niin lasten ja nuorten kanssa kuin myös ohjaamalla aikuisia teatterissa.

Lämpimät ja kiitolliset ajatukset voimittavat myös jokaiseen kanssakulkijaan, joiden innostunut mukanaolo on aina auttanut minua ohjaus- ja muuta kulttuurityötä tehdessäni. Ilman oman perheeni vahvaa tukea se ei olisi kuitenkaan ollut mahdollista.

Teksti: Saara Mäkelä

Valkeakoski

Kuvat: Hannu Mäkelä

Pääkaupunki-seudun osasto

Allasvoimistelua

Sairaala Ortonin altaalla 6.9.-20.12.2018.

Osastomme järjestää osaavien fysioterapeuttien ohjauksessa edelleen allasvoimistelua sairaala Ortonin altaalla alkaen 6.9. Ryhmä kokoontuu torstaisin klo 14.30 – 15.30, josta jumppaa klo 14.30 – 15.15 ja vapaata uintia klo 15.15–15.30. (Huom! aika sama kuin keväällä) Syyskauden maksu on 50 €, joka maksetaan Polioinvalidit ry:n tilille Danske Bank FI18 8000 1300 2228 75.

Tule hoitamaan kuntoasi!

Kaupunginteatteriin

Puntilan isäntä ja hänen renkinsä Matti 16.10.2018

Menemme Helsingin kaupunginteatterin isolle näyttämölle katsomaan Brechtin ja Wuolijoen komediaa ”Herra Puntila ja hänen renkinsä Matti” tiistaina 16.10 klo 19.00-

Kun herra Puntila on humalassa, hän on mitä humaanein ja tasa-arvoisin mies. Elämä on

yhtä juhlaa ja kaikki ihmiset ovat hänen ystäviään ja kaikki naiset hänen rakastettujaan. Mutta auta armias, kun hänen päänsä selviää, silloin hänestä kuoriutuu itsevaltiainen isäntä, joka ei tunne pienintäkään sääliä työvakeaan kohtaan. Näiden mielentilojen myrskyissä Puntilaa luotsaa hänen autonkuljettajansa Matti, joka tarkasti vainuaa mistä päin milloinkin tulee.

Sitovat ilmoittautumiset toimistolle puh. 68609930 17.9. mennessä. Lipun hinta on 35 € jäseniltä ja 12 € henkilökohtaisilta avustajilta. Maksut on maksettava Polioinvalidit ry:n tilille Danske Bank FI 8000 1300 2228 75 viimeistään 17.9. mennessä.

Ilmailumuseon

Joulujuhla ilmailumuseon ravintolassa 23.11.2018 Klo 15-20

Vietämme joulujuhlaa Ilmailumuseon ravintolassa perjantaina 23.11. klo 15-20 osoitteessa Karhumäentie 12, 01530 Vantaa. Meillä on myös mahdollisuus tutustua Ilmailumuseon tiloihin oppaan johdolla. Ilmoita halukkuutesi museokierrokselle, joka kestää noin tunnin.

Illallisella on tarjolla monenlaisia herkkuja: alkupalat, pääruoka ja jälkiruoka

Sitovat ilmoittautumiset 23.10. mennessä toimistolle puh. 68609930. Joulujuhlan hinta on 35 €, joka on maksettava Polioinvalidit ry:n tilille Danske Bank FI18 8000 1300 2228 75 viimeistään 31.10.

Torstaikeho

Torstaikeho kokoontuu kuu-kauden toisena torstaina toimistolla Kumpulantie 1, 8. krs klo 15.30-17.30.(Huom! Aika on muuttunut)

Syksyn kokoontumiset:

Lokakuu 11.10.2018
Lauluilta

Marraskuu 8.11.2018
Pelataan bingoa

Joulukuu 13.12.2018
Kerhon pikkujoulu

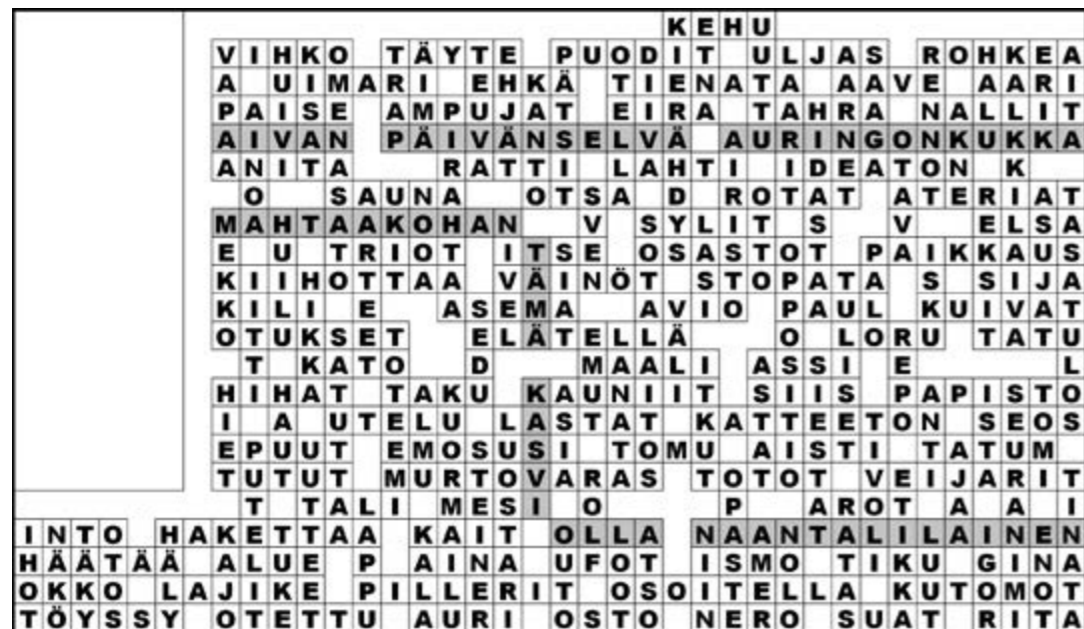
Tervetuloa mukaan tapahtumiin

Johtokunta

Opas potilaalle on vapaasti käytettävissä internet-osoitteessa
www.thl.fi/potilaanopas

Lahjoitetaan käyttämättömiä, hyviä naisten kenkiä.
Vasen kenkä on kokoa 40, oikea 38. Itselläni on toisinpäin. Soita ja kysy tarkemmin.
Hanna Isotalo p. 050 5965 222 (Varsinais-Suomi).

Poliolehden 2/2018 ruudukon ratkaisu

Poliolehden 2/2018 ruudukon voittajat

I palkinto 10 €
Olavi Suovaniemi,
Tampere

II palkinto 6 €
Vilja Heinonen, Kerava

Onnea!

Seniorihissit – helpotusta liikuntarajoitteisen elämään

- Seniorihisseistä löytyy vaihtoehtoja, joista pyrin löytämään asiakkaalle parhaan ratkaisun, totesi toimitusjohtaja Pekka Pihlaja kesän poliokurs-silaisille Lehtimäen opistolla. Hän oli saapunut kertomaan esteettömästä kodista ja ympäristöstä.

Mikä on seniorihissi?

Seniorihissi on Pekka Pihlajan antama nimi liikuntarajoitteisille tarkoitettuille porras- ja pystyhisseille, joista on yleisesti käytetty nimeä inva-, vammais- tai kevythissi tai tasonostin. Seniorihissit ovat konedirektiivin eivätkä hissidi- rektiivin alaisia.

Porrashissi on portaan tai kaltevan tason yläpuolella kiinteää johdetta pitkin kulkeva tuoli, seisontalava tai pyörätuolilava, joka voidaan käytön jälkeen kääntää seinälle pois edestä käsin tai moottoroidusti. Porrashissi on tarkoitettu yhden henkilön käyttöön.

Pekka Pihlaja kertoi, että Maija Könkkälä keksi nimityksen ”kevythissi”. Hissiturvallisuuslaissa (1134/2016) kevythissiksi määritellään kuilullinen pystyhissi, joka on tarkoitettu henkilöiden kuljettamiseen. Se liikkuu rakennuksen kerrostasojen välillä.

Kevythissin nopeus on enintään 0,15 metriä sekunnissa. Sen kuorman kantava yksikkö voi olla kokonaan suljettu tai osittain avoin tai kokonaan avoin hissikori.

Tasonostimet ovat yleensä alle 1,5 metrin nostokorkeuksille tarkoitettuja, kuiluttomia ja helposti siirrettäviä seniorihissejä.

Minne seniorihissi sopii?

Seniorihissit soveltuvat niin julkisiin tiloihin kuin koteihinkin. Hissittömissä kerrostaloissa

Pekka Pihlaja Tiitus Supra -lavaporrashississä.

Tiitus HomeGlide Extra -tuoli-hissi on tarkoitettu suoriin portaisiin omakoti- ja rivitaloissa sekä pienkerrostaloissa. Hinta alkaen 5500 euroa.

seen tilaan milloin tahansa eikä tarvitse odotella rakennuksen peruskorjausta, jolloin tuntuu olevan muita tärkeämpiä remonttikohteita.

Uudisrakennukselta edellytetään esteettömyyttä, ja valtioneuvoston asetusta rakennusten esteettömyydestä (241/2017) sovelletaan luvanvaraiseen yleisten tilojen korjaus- ja muutostyöhön. Rakennusvalvonta valvoo esteettömyyden toteutumista myöntäessään rakennusluvan.

Taloyhtiöt voivat anoa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuselta (ARA) esteettömyysavustusta liikkumisesteen poistamiseen, esimerkiksi porrashissin rakentamiseen. Tavoitteena on saada esteetön kulku rakennuksen ulkopuolelta rakennukseen tai siinä oleviin asuntoihin ja yhteistiloihin. Apuvälineitä, kuten rollaattoria tai pyörätuolia käyt-

tävillä on oltava esteetön kulkumahdollisuus rakennuksessa.

Miten seniorihissin rahoitus järjestyy vammaisen asuntoon?

Vammaisen henkilön on mahdollista saada kunnalta avustusta asuntonsa muutostöihin, välineisiin ja laitteisiin vammais- palvelulain perusteella. Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle vammais- palvelulain perusteella asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

Sellaiset muutostyöt, välineet ja laitteet korvataan, joita vammaisen henkilö välttämättä tarvitsee selviytyäkseen tavanomaisista elämäntoiminnoista. Toimintapiteillä pyritään mahdollistamaan vammaisen henkilön asuminen omassa kodissaan.

Muutostöiden, välineiden ja laitteiden korvaamisen pitää perustua palvelusuunnitelmaan ja huomioida vammaisen henkilön toimintakyky ja yksilölliset tarpeet.

Vammais- palvelulain perusteella korvattavia välineitä ja laitteita ovat esimerkiksi nostolaitteet, turvahälytysjärjestelmät, ympäristönhallintajärjestelmät ja porrashissi.

Kunta voi myös kustannusten korvaamisen sijasta antaa välineitä ja laitteita korvauksetta vammaisen henkilön käyttöön. Laitteet ovat tällöin kunnan omistuksessa, jolloin kunta vastaa niiden asennuksesta, huollosta ja vakuutuksista.

Lisätietoja seniorihisseistä löytyy netistä osoitteesta seniorihissit.fi tai soittamalla Pekka Pihlajalle puh. 044 977 3770.

Teksti: Pirjo Virtanen

Kuvat: Seniorihissit.fi

Muistoissamme Olavi Markus

26.7.1933 – 25.7.2018

Viime vuosina Olavi osallistui aktiivisesti Polioinvalidien yhdistys- ja retkitoimintaan. Hän liikkui omalla autolla ja tarjosi kyydin myös muille polioinvalidille.

Juuri ennen sairastumistaan Olavi oli innokas hiihtäjä. Kuva viimeiseksi jääneeltä hiihtolenkiltä.

Olavi syntyi Haukiputaan Ervastianrannalla Salli ja Matti Markuksen perheeseen, jossa oli myös yhdeksän vuotta vanhempi Lauri -veli. Olavin äiti menehtyi Olavin ollessa puolivuotias.

Kolme vuotta myöhemmin Olavin isä solmi uuden avioliiton ja pojat saivat kasvattiäidiksi Ainan. Perheeseen syntyi myös kolmas poika Urpo. Koti oli tuolle ajalle tyyppinen pienviljelystila. Maanviljelyksen ohella kalastus antoi huomattavan lisän toimeentuloon.

Olavin lapsuus- ja nuoruusvuodet kuuluivat Ervastianrannalla serkkuksien ja muiden saman ikäisten kanssa puuhastellessa, niin naurispelloilla kesäisin kuin talvisin hiihdellen ja mäkeä laskien. Tulivatpa joskus ohi menen naapurin tädin puolukatkin suolattua poikaporukalla.

Uuden vuoden aattona vuonna 1947 Olavi sairastui poliioon. Sairastumisestaan Olavi on kertonut seuraavaa: ”Menin vastaanottamaan uutta vuotta naapuriin saman ikäisten poikien luo. Kun lähdin kotiini peltojen poikki oli kuutamo, tähtinen taivas ja pakkasta kolmekymmentä asetta. Liikkuminen polulla tuntui raskaalta ja olo väsyneeltä, mutta jaksoin kotiin omaan sänkyyni. Aamulla äidin kutsuessa aamiaiselle jalat eivät enää kantaneetkaan”.

Oulun Diakonissalaitoksella Olavin todettiin sairastuneen lapsihalvaukseen. Hän oli kotona karanteenissa kaksi viikkoa, ja sairaanhoitaja kävi antamassa kipulääkitystä. Olavin kertoman mukaan sairaanhoitaja oli todennut hänen vanhemmille: ”että kyllähän Olavi kotona pärjää niin kauan kuin jaksatte hoitaa, mutta sitten Olavin paikka on vanhainkodissa”.

Tämän kuultuaan 14-vuotias vahvan luonteen omaava urheilijanuorukainen päätti, ettei hän kyllä vanhainkotiin lähde. Olavin vanhemmat eivät myöskään kuunnelleet sairaanhoitajan lausahdusta, vaan kuntouttaminen oli heille tärkeä asia. He järjestivät Olaville kuntoutus- ja koulutuspaikan. Olavi oli kuntoutuksessa Oulun lääninsairaalassa kahdeksan kuukautta. Lääninsairaalan jälkeen Olavin kuntoutuspaikka oli invalidisäätiön sairaala Helsingin Ruskeasuolla.

Invalidisäätiön sairaalassa Olavin kunto parani niin, että hän pääsi joulukuussa 1948 tukisidokset polvissa kävelemään kyynärsauvoilla. Pyöräilemään hän ei enää pystynyt, mutta kaverit olivat aina lähellä ja pyöräntarhakyyti tarjolla. Näihin aikoihin myös kouluttautuminen tuli ajankohtaiseksi. Olavi aloitti Helsingissä invalidisäätiön ammattikoulussa radioasentajakoulutuksen vuonna 1949, ja hän valmistui ammattiin olympia-vuonna 1952.

Olavin työura alkoi radioasentajana Kemijärveltä kesäkuussa 1952 ja saman vuoden lokakuussa hän muutti Kemiin. Kemissä Olavi tapasi myös vaimonsa Briitan. Olavi työskenteli Pohjois-Suomessa useissa yrityksissä, mm. Ylitorniolla ja mittarikorjaamon esimiehenä Oulaisissa.

Vuonna 1962 Olavi valittiin heikkovirtateknikon virkaan

Oulun yliopiston fysiikanlaitokselle. Samana vuonna hän aloitti yhdessä vaimonsa Briitan kanssa yrittäjyyden, kodinkoneiden myynnin omakotitalonsa autotallista.

Liiketoiminta laajeni vuosien saatossa niin, että Olavin myydessä yrityksensä, Kodinkone-Markuksen, vuonna 2004 liiketilaa oli 680m² ja yritys työllisti myös useita henkilöitä.

Olavi työskenteli yrityksessään vielä 71 vuotiaana. Hänet tunnettiin Haukiputaalla kyynärsauvoilla ja myöhemmin pyörätuolilla liikkuvana kodinkonekauppiaina. Yrittäjäuraa kertyi reilut 42 vuotta ja työhistoriaa 52 vuotta. Eläkeiän ylittyttyä yrittäjyys oli hänelle harrastus Olavin kertoman mukaan.

Yrittäjyys on ollut lähellä Olavin sydäntä oman yritystoiminnan lisäksi myös järjestötoiminnan kautta. Olavi toimi Haukiputaan yrittäjähdistyksen puheenjohtajana 1980 -luvulla ja puheenjohtajuuden jälkeen yrittäjähdistyksen jäsenenä sekä Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry:n hallituksen jäsenenä. Tunnuksena tekemästään esimerkiksi ansioikkaasta työstä Olavi sai yhdessä vaimonsa kanssa kunnan yrittäjäpalkinnon vuonna 1984.

Vuonna 1993 Olaville myönnettiin Suomen Yrittäjien keskusliiton kultainen yrittäjäristi ansioista yksityisenä yrittäjänä ja vuonna 2003 hänelle myönnettiin Suomen Yrittäjät ry:n suurristi nro 175 yksityisen yrittäjyyden hyväksi tekemästään työstä.

Olavi on vaikuttanut myös Polioinvalidit ry:n Pohjois-Suomen osastossa puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Hänelle oli tärkeää, että kaikki jäsenet pystyisivät osallistumaan yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin ja retkille.

Vuonna 2005 Olavi kertoi elämäntarinansa ja sairastumisestaan yhdessä useiden polioinvalidien kanssa Lapsihalvaus ja minä -dokumentt elokuvassa.

Haukiputaan kunnanvaltuustossa Olavi vaikutti 12 vuotta ja kunnanhallituksessa kahdeksan vuotta. Poliitikka Olavia ei kiinnostanut, mutta hän halusi vaikuttaa kuntalaisten ja yrittäjien asioihin olemalla mukana kehittämässä kotikuntansa elinkeinoelämää.

Olavin harrastuksiin kuului myös lohenkalastus Tenjoella vakiintuneen kalastusporukan kanssa. Näiltä kalareissuilta saaliiksi tuli mm. 23 kg painava lohi. Viime vuosina Olavi nautti joki- ja merimaisemista puuhastellen ja liikkuen pihamailla sekä osallistui aktiivisesti Polioinvalidien yhdistys- ja retkitoimintaan.

Olavia kantoivat eteenpäin vahva tahdonvoima, ennakkoluottamus ja hyvä itsetunto sekä läheiset ympärillä. Hän ei koskaan murehtinut sairastumisestaan, vaan toteutti unelmasa ja teki sitkeästi työtä asioiden eteen. Hän oli myös aina valmis auttamaan läheisiään.

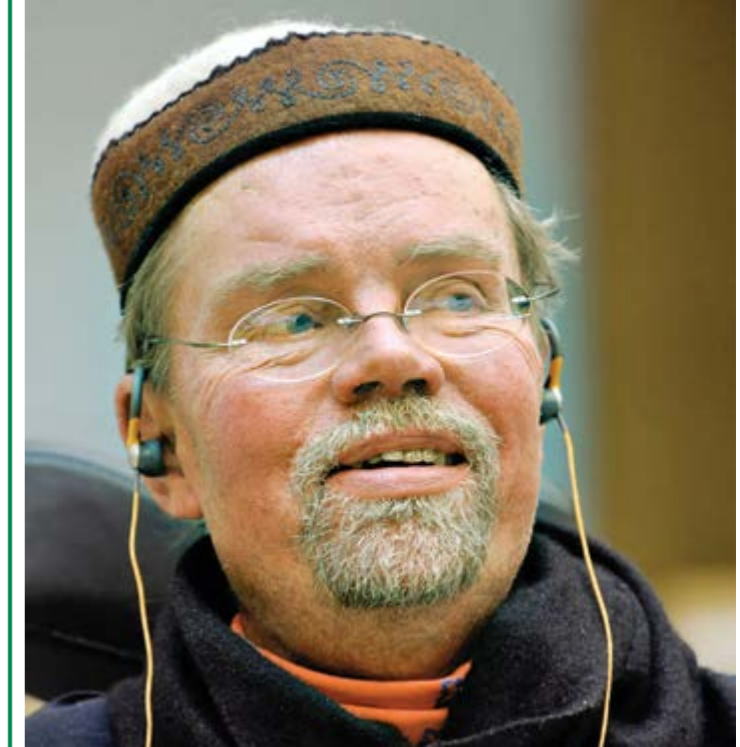
Kolme vuotta sitten Briitta -vaimon kuolemaa Olavin oli vaikea hyväksyä, mutta elämä jatkui muistellen yli 60 vuotta kestänyttä yhdessä oloa. Tukena olivat kaksi tytärtä perheeseen, sukulaiset ja ystävät. Nyt meille jäi jälkeen kauniit muistot Olavista ja ohjeet elämän teille. Olavin kuva piiryy sydämiimme, jättäen jälkeen kaipuun ja ikävän.

Kaisa Vuopala

Olavin tytär

Kalle Könkkölä

1950-2018

Hyvät asiat lähtevät liikkeelle hyvistä ihmisistä ja heidän halustaan korjata epäkohtia. Mikään yhteiskunnallinen ongelma ei poistu sillä, että sitä kahvipöydässä pyöritellään ja ihmetellään. Ongelman poistaminen ja siihen puuttuminen vaatii aina henkilön, joka on valmis uhraamaan oman itsensä ja elämänsä tilanteen korjaamiseksi. Kalle Könkkölä on hyvä esimerkki tästä meille kaikille.

Kalle Könkkölä tunnetaan poliittikkona ja vammaisten edustajana. Hän edusti kaikkia vammaisia ja pyrki edistämään vammaisten ihmisten tasa-arvoa niin Suomessa kuin maailmallakin. Könkkölä tavoite oli muuttaa ihmisten asenteita vammaisia kohtaan ja tehdä yhteiskunnasta sellainen, että myös vammaisen ihmisen olisi mahdollista elää itsenäisesti ja omatoimisena yhteiskunnassa.

Kalle Könkkölä oli vammaisten ihmisten tinkimätön puolustaja.

Kalle Könkkölä oli ensimmäinen vammaisen kansanedustaja Suomessa. Könkkölä toimi pitkään vammaisten ihmisoikeusjärjestö Kynnyksen puheenjohtajana ja toiminnanjohtajana. Hän oli myös mm. vammaisten kehitysyhteistyötä tukevan Abilis-säätiön perustaja ja hallituksen puheenjohtaja.

Kalle Könkkölä menehtyi äkillisesti 68-vuotiaana keuhkokuumeeseen 11. syyskuuta 2018.

Kalle Könkkölä muistoa kunnioitamme jatkamalla työtä vammaisten oikeuksien puolesta.

Suomen Polioliitto ry

Suomen Poliohuolto ry

Polioinvalidit ry

LOPETA
LAIHDUTUS,
ALOITA
MUUTOS.

TEE PÄÄTÖS,
JOSTA
KIITÄT
ITSEÄSI
MYÖHEMMIN.

YHTEYSTIEDOT

+358 400 547 357

info@hyvinvointisulava.fi

RAVINTOVALMENNUS

Sulava muutos 6kk

Kohti sulavaa muutosta 3kk

Sulava ryhmävalmennus 6kk

www.hyvinvointisulava.fi